

טלהון מוצ'נך Tlahun Mutcheneh

00:00:04:08 00:00:00:24

שמי המלא הוא טלהון מוצ'נה,
כך קראו לי בארצנו.

00:00:15:00 00:00:05:12

פירוש השם שלי, כך לפי המשל,
יש לי שתי אחיות גדולות ממני,

00:00:19:07 00:00:16:00

באתיופיה מעניקים שמות
לילדים לפי משל!

00:00:23:02 00:00:19:20

כיוון שהייתי הזכר הראשון
כשנולדתי, סבי מצד אמי קרא לי

00:00:28:20 00:00:23:04

טלהון, שמשמעותו הצל של אביר.
הרי הצל עוקב אחריך!

00:00:33:12 00:00:29:07

לכן על פי המשל הזה
העניקו לי את השם טלהון.

00:00:41:14 00:00:34:14

מהם השמות של הורריך?
- לאבי ז"ל קראו מוצ'נה אלעזר,

00:00:43:24 00:00:42:02

לאמי קוראים וודה טמט.

00:00:50:03 00:00:46:01

מקור השם של אמי הוא וודה טמט
לאמה של אמי קראו זנבו ביינה,

00:00:52:23 00:00:50:18

לאביה של אמי
קראו טמט ברוך.

00:01:02:02 00:00:54:21

לסבא של אמי קראו אבא ברוך אדנה
אומרים שהיה צדיק בעל שם גדול.

00:01:11:03 00:01:04:22

לאמו של סבי קראו
אנקואייאוש יטמר.

00:01:16:19 00:01:12:00

מעבר לזה אני אעבור
לצד השני של משפחתי.

00:01:18:23 00:01:16:24
מהי שנת הלידה שלך?

00:01:23:00 00:01:19:01
לפי הספירה האתיופית
נולדתי בשנת 1932.

00:01:27:03 00:01:25:00
מהו המקום שבו
נולדת וגדלת?

00:01:34:04 00:01:28:00
אמנם נולדתי באזור בשם סקֶלֶט,
אבל הכפר עצמו נקרא טַבִּיבֶר.

00:01:35:22 00:01:34:11
טַבִּיבֶר?
- טַבִּיבֶר.

00:01:43:17 00:01:37:22
מה הייתה עבודתך?
- אחרי שגדלתי ונהייתי עצמאי,

00:01:51:13 00:01:43:19
עבדתי יחד עם אבי בחרישת שדות,
שתילת צמחים ושמירה על הבקר.

00:01:54:21 00:01:52:12
דאגתי שהבקר לא ילך לאיבוד,
התחלתי לעשות זאת בגיל צעיר.

00:02:00:11 00:01:55:24
הבנים שנולדים אחרי הבנות
נשלחים לעבוד יחד עם אביהם,

00:02:04:11 00:02:01:04
לכן הייתי הולך יחד עם אבי ומכין
את השוורים לעבודה וגם שומר עליהם.

00:02:09:20 00:02:07:12
ואז כשהתבגרתי ונהייתי חסון.

00:02:17:10 00:02:11:07
אבי היה מכין את השוורים ומבקש
ממני לחרוש את השדות בכוחות עצמי,

00:02:19:13 00:02:17:21

והוא היה מתפנה
לעיסוקים אחרים.

00:02:24:12 00:02:20:08
ולאט לאט, התחלתי לחרוש
את השדות לפי היכולת שלי.

00:02:32:13 00:02:25:15
חרישת השדות בכפר היא קשה, היינו
צריכים להוציא את העפר עמוק באדמה,

00:02:39:12 00:02:33:01
להכניס את המחרשה עמוק לאדמה
ואז לחזור על כך שוב ושוב.

00:02:43:05 00:02:39:14
כל העבודות האלו היו קשות
מדי ליכולות של הילדים.

00:02:50:12 00:02:43:24
עם זאת, למדתי את המקצוע מאבי
וכך הייתי חורש את השדות לבדי,

00:02:57:01 00:02:51:03
וגם הכנתי את השוורים לחרישת
השדות, לאט לאט נהייתי עצמאי.

00:03:03:19 00:02:57:23
העצמות שלי התחזקו, ואמי דאגה
להאכיל אותי היטב כדי שאגדל מהר.

00:03:07:10 00:03:04:17
אמי נתנה לי אוכל מובחר
כדי שאגדל מהר ואהיה עצמאי.

00:03:10:22 00:03:08:10
למען האמת היא מאוד דאגה
להאכיל אותי היטב!

00:03:16:21 00:03:11:19
וכך גדלתי ועצמותיי
התחזקו ויחד עם זאת התבגרתיי.

00:03:22:00 00:03:17:19
מאז התחלתי לעבוד במקום אבי,
בנוסף אבי היה עובד בנפחות.

00:03:25:03 00:03:22:17
גם בזה התחלתי לעזור לו
ועבדתי יחד איתו.

00:03:29:08 00:03:25:23
כשהנוצרים הגיעו לתקן
כלי עבודה ואבי לא היה,

00:03:35:23 00:03:29:22
הייתי מתקן את המחרשות שלהם
כפי שאבי היה מתקן להם.

00:03:40:14 00:03:36:20
לאט לאט נכנסתי
לעולם החקלאות.

00:03:48:08 00:03:40:24
אבי היה אומר לנו
שבנים לא יושבים בבית,

00:03:50:21 00:03:48:21
כששאלנו אותו, למה?

00:03:55:18 00:03:51:05
הוא השיב שאסור שהבנים ישבו בבית,
אלא צריכים לצאת לעבוד מחוץ לבית!

00:04:00:20 00:03:56:10
אבי טען שבנים צריכים לדאוג לבקר,
לחרוש את השדות ולשמור על התבואה,

00:04:05:02 00:04:02:03
ולעשות עבודות נוספות
כמו אלו ולא לשבת בבית,

00:04:10:23 00:04:05:10
לשתות קפה ולשחק יחד עם הבנות,
הוא אמר לנו כל הזמן שזה אסור!

00:04:16:15 00:04:11:01
לכן דאגתי שאחי הקטן ילך בעקבותיי.
כל הבקר היו ישנים מחוץ לבית,

00:04:20:22 00:04:17:11
לכן היינו חורשים את השדות ושומרים
על הבקר כל היום ביחד עם אחי הקטן.

00:04:27:18 00:04:21:16
ואז, לאט לאט, גדלנו
ונהיינו עצמאים.

00:04:34:02 00:04:28:23
מאז, בלי להתעמק בהיסטוריה,

על פי המנהג של הכפר שלנו,

00:04:37:18 00:04:34:10

כילדים היינו חייבים לבצע
את הוראותיו של אבינו,

00:04:42:09 00:04:38:08

אחרת היה פחד שאבא יכעס
והיה נהוג להעניש במכות.

00:04:45:22 00:04:42:19

אם הילדים היו טועים,
זה מה שהיה מקובל!

00:04:51:15 00:04:46:09

כדי שלא נענש, נזהרנו מאוד
לא לקלקל או לאבד דברים.

00:04:59:14 00:04:52:13

וככה גדלנו.
כשהגעתי לגיל 14-15,

00:05:06:21 00:05:00:03

בעצם בגיל 12 כפי שהזכרתי,
נשלחתי לבית הספר.

00:05:17:05 00:05:07:11

אבי הלך לקייס נוצרי שיכתוב
את האותיות באמהרית על נייר.

00:05:19:13 00:05:17:07

הוא הביא את לוח האותיות
ולימד אותנו את זה.

00:05:23:13 00:05:19:16

הוא לימד אתכם בבית?
- כן, בימי שבת כשלא עבדנו.

00:05:29:22 00:05:23:15

היינו יושבים בבית עם נרות
ולימד אותנו את האותיות באמהרית.

00:05:34:22 00:05:30:00

היה לי רצון עז ללמוד, אז
התמדתי ללמוד את האותיות.

00:05:39:09 00:05:35:01

למען האמת היו אותיות
מיוחדות שלא נקלטו מהר בראש.

00:05:43:11 00:05:39:17
כשטעיתי באותיות האלו,
אבי נתן לי מכה בראשי.

00:05:49:23 00:05:46:04
למדתי את האותיות היטב
תוך כדי שקיבלתי מכות.

00:05:58:20 00:05:50:20
אבי ידע היטב לקרוא ולכתוב באמהרית.
כשקנה ספרים, נתן לנו לקרוא בהם.

00:06:00:19 00:05:58:23
וככה התחלתי לקרוא ספרים.

00:06:05:04 00:06:01:05
זה אבי בתמונה הזאת,
קראו לו מוֹצ'נה אלעזר.

00:06:11:19 00:06:05:23
חוכמת חייו של האיש הזה
גדולה משל אנשים מלומדים!

00:06:20:19 00:06:12:21
אם ארחיב על אבי, ביתו היה
מאורגן ומלא אוכל כל הזמן.

00:06:29:02 00:06:21:15
אמנו תמיד מוכנה לקבלת אורחים,
עם מאכלים ומשקאות שהכינה בעצמה.

00:06:33:13 00:06:29:09
כשהגיעו אורחים לביתנו,
חכמתו של אבי התבטאה וכך,

00:06:39:17 00:06:33:14
בעבור אבי כל האורחים היו שווים
גם אם הם היו נוצרים או מוסלמים!

00:06:44:24 00:06:39:24
כמו כן, אחרי שהאורחים אכלו ושתו,
היה שואל אותם מהם המנהגים שלהם,

00:06:50:19 00:06:45:02
איך נוהגים לפי הספר
של המוסלמים, מהי ההיסטוריה שלהם.

00:06:53:21 00:06:51:01
וגם אם האורחים
היו נוצרים,

00:07:01:12 00:06:55:20
הוא שאל אותם איך נהוג לפי הספר
של הנצרות, ומהי ההיסטוריה שלהם.

00:07:06:00 00:07:01:14
הוא אהב לשאול ולתחקר
אותם על הנושאים הללו.

00:07:14:22 00:07:06:16
מעבר לכך, הדברים שאיני שוכח,
אבי אהב לשאול ולקבל תשובות.

00:07:21:24 00:07:15:22
במקרה מסוים שקרה,
הייתה לנו עגלה,

00:07:28:10 00:07:22:13
אבי הפיל את העגלה כדי לנקות
אותה מקרציות, מתחתיה היה גרזן,

00:07:33:12 00:07:28:22
הגרזן נתקע בבטנה של העגלה.
באותו זמן אני הייתי ילד קטן.

00:07:39:04 00:07:34:18
כשאבי שם לב שבטן העגלה
נפתחה, הוא תפס את העגלה,

00:07:46:23 00:07:39:24
הייתה לנו מחט גדולה לאריגה,
זו מחט ששימש לאריגת סלסלות.

00:07:49:19 00:07:47:13
הוא ביקש שאביא את המחט,
והבאתי לו אותה מהבית,

00:07:53:22 00:07:50:05
ואז הוא אמר לי להביא לו
קרשים קטנים מלוטשים.

00:07:58:18 00:07:54:19
הייתי מאוד זריז,
וגם פחדתי מאבי.

00:08:02:16 00:07:59:01
רצתי והבאתי לו מה שביקש,
ואז הוא הצמיד את העור של העגלה,

00:08:06:02 00:08:02:24

ותפר לה את הפצע שנפתח
עם המחט שהבאתי לו.

00:08:12:23 00:08:06:17
אחי שהוא תפר לה את הפצע,
הוא שם חמאה בתוך בד,

00:08:18:00 00:08:13:01
ואז הרתיח את המגל והתחיל
לשרוף את הפצע של העגלה.

00:08:21:01 00:08:18:23
ראיתי את זה ושאלתי אותו
למה הוא עושה את זה,

00:08:28:11 00:08:23:19
הוא השיב, כדי שלא יהיו תולעים
על הפצע ויגרמו לה מחלות אחרות.

00:08:32:05 00:08:28:18
הוא עשה את זה מתוך מחשבה
למנוע את הבעיות האחרות.

00:08:34:24 00:08:32:21
זה היה המקרה הראשון,
במקרה השני,

00:08:39:20 00:08:35:24
הרי היו רובים שאנשי
הכפר שלנו נשאו עליהם,

00:08:44:19 00:08:40:02
לאדם נוצרי מסוים נשבר הקרש
של הרובה וביקש מאבי שיתקן לו.

00:08:50:15 00:08:45:17
בהתחלה אבי ניסה לחבר את השבר
של הרובה עם מסמר ולא הצליח.

00:09:00:12 00:08:51:00
ואז הוא לקח קרש אחר וגילף אותו,
הרי בכפר לא היו סרגל או מטר.

00:09:08:17 00:09:01:02
הוא גלף היטב את הקרש והתאים
אותו לגודל של הגוף של הרובה.

00:09:19:16 00:09:09:21
כיוון שלא היה לו סרגל, לקח חבל
ארוך וגם פחם וערבב אותו במים,

00:09:26:14 00:09:19:20
הוא טבל את החבל בפחם.

00:09:30:08 00:09:26:23
אחרי שטבל את החבל, אני החזקתי בקצה אחד של החבל והוא בשני,

00:09:36:07 00:09:30:10
כשהוא הניח את החבל באמצע הסימן של הפחם, זה היה כמו מטר למדידה.

00:09:44:20 00:09:36:24
כשאני חושב על זה היום כאדם מבוגר, איך הוא הכין הכול ותיקן את הרובה.

00:09:47:21 00:09:45:17
אני מתפעל מרמת החכמה שלו!

00:09:52:16 00:09:48:17
היה לו המון ידע.
ישנם סיפורים נוספים עליו,

00:09:57:18 00:09:52:24
אבל באופן כללי אבי היה אדם גדול בעל ידע רב בתיקון דברים שונים.

00:10:02:07 00:09:57:20
אבל המומחיות העיקרית של אבי היה בחקלאות, קודם כל הוא היה חקלאי,

00:10:06:21 00:10:02:10
ואז הוא היה נפח,
לאחר מכן עבד בטקסטיל,

00:10:10:10 00:10:08:07
הוא היה מומחה בשלושת התחומים האלו.

00:10:18:08 00:10:11:10
מכל המקצועות שלו, רק מקצוע אחד לא למדתי, איני יודע את עבודת הטקסטיל.

00:10:21:09 00:10:18:11
וזאת אמי בתמונה,
שמניתי את שמות הוריה קודם.

00:10:27:19 00:10:21:11
היא בתם של טמט ברוך וזַנבו ביינה.

00:10:34:17 00:10:28:18
לפי החיים המקובלים בכפר,
אמי דאגה לארגון הבית,

00:10:40:12 00:10:34:20
לטחון קמח ולהכין אוכל לאורחים
או למשפחתה, לילדיה ולבעלה.

00:10:47:12 00:10:41:01
היא האכילה את ילדיה כדי שיגדלו מהר
ויעזרו לאביהם בעבודות מחוץ לבית.

00:10:52:00 00:10:47:14
מסיבה זו, אמי הייתה
טורחת הרבה עבור ילדיה.

00:10:56:23 00:10:52:13
ותמיד הייתה מוכנה לארח
אורחים שבאו לבקר בביתה.

00:10:59:24 00:10:57:06
הביתה שלה תמיד
היה בית של אורחים!

00:11:08:12 00:11:00:22
הכפר שלנו היה ממוקם
בין המדבר ובין העמק.

00:11:13:21 00:11:09:09
האורחים שהגיעו מהעמק והלכו
לסחור, היו עוצרים ולנים בביתנו.

00:11:17:02 00:11:14:10
אחרי שאותם אנשים עלו לארץ,
שמעתי שהם מדברים,

00:11:22:01 00:11:17:12
שאפילו החמורים שלהם ידעו לבדם
איפה הבית של אבא מוצ'נה (אבי)!

00:11:32:08 00:11:24:02
כיוון שדאגנו לארח טוב את אורחינו,
גם סיפקנו מזון ומקום לינה לחמורים.

00:11:39:09 00:11:32:22
לכן אנשים אומרים שאפילו החמורים
שלהם הכירו את הבית של אבא מוצ'נה.

00:11:43:09 00:11:39:11

הבית שלנו תמיד
היה מאורגן ומלא שפע!

00:11:45:14 00:11:43:14
כמה אחים ואחיות היו לך?

00:11:52:15 00:11:45:16
השמות של אחיי הם: טלהון, אדמסה
רחמים, יוסף, שלמה ומשה.

00:11:54:03 00:11:52:18
שישה אחים.
- חמישה בנים.

00:12:02:05 00:11:54:23
ושמות של אחיותיי הם: טרו-וֹרְקָה
מנטגבוש, דומבולו, אסרסה ואסמרה.

00:12:07:10 00:12:02:09
בסה"כ אנחנו 11 אחים,
אחת האחיות שלנו נעלמה,

00:12:10:07 00:12:08:08
לכן ברוך ה',
יש 10 אחים בחיים!

00:12:17:07 00:12:10:20
אתה הבכור או האמצעי מהאחים?
- אני השלישי בין כל האחים.

00:12:22:03 00:12:18:13
מעליי יש בנות,
אבל מהבנים אני הכי גדול.

00:12:23:08 00:12:22:05
אתה הגדול מהבנים?
- כן.

00:12:30:23 00:12:25:24
מה אביך לימד אותך
כשהיית ילד קטן?

00:12:34:24 00:12:31:00
זאת אומרת, גם אם זה
עבודות יד, מה למדת מהורייך?

00:12:42:01 00:12:36:07
למדתי הרבה מקצועות מאבי,
אבי לא אהב אנשים עצלנים,

00:12:47:12 00:12:43:00
הוא לא אהב עצלנות
וגם לא אהב ותרנות.

00:12:51:17 00:12:48:02
הוא חייך אותנו לא לוותר.
הוא גם לא אהב גניבות.

00:12:55:24 00:12:52:16
הוא חייך אותנו
לא לגנוב ולא לשקר.

00:13:00:15 00:12:57:05
הוא חייך אותנו לא לגנוב,
לא לשקר ולא להיות עצלנים.

00:13:04:11 00:13:01:09
הוא מאוד שנא
את התכונות האלו!

00:13:14:17 00:13:05:15
בזמן שגדלנו בכפר, ילדי הכפר
היו נכנסים לשדות של אחרים,

00:13:20:02 00:13:14:20
תולשים חומוס ותירס ואוכלים,
אבל אצלנו לא היה דבר כזה!

00:13:27:05 00:13:20:22
מעבר לזה, כשהילדים
התבגרו, היו הולכים לעיר.

00:13:35:16 00:13:27:23
כשהלכנו לעיר כדי לסחור
ולטחון קמח, הדבר שהיה שנאו,

00:13:39:12 00:13:35:22
הם אסרו עלינו ללכת לבתי
בילוי בעיר ולשתות משקאות חריפים.

00:13:45:03 00:13:39:22
כששאלנו את אבי למה זה אסור,
הוא סיפר לנו מקרה מזעזע ומצער.

00:13:47:23 00:13:45:17
הוא אסר עלינו להתקרב
לאזורים האלו!

00:13:52:07 00:13:48:02
אלו היו בתי מרזח, מה זה היה?

- זה אומר,

00:13:55:06 00:13:52:08

אם היינו מגיעים לעיר
ושותים משקה חריף טלה,

00:13:58:20 00:13:55:09

היינו עלולים להשתכר
ולעשות מעשים לא טובים.

00:14:02:20 00:13:59:01

כדי למנוע את כל זה, אבי אסר
עלינו ללכת לבתי מרזח ולשתות טלה.

00:14:07:22 00:14:03:12

משקה טלה תמיד היה לנו בבית,
הוא הרשה לנו לשתות רק בבית,

00:14:12:17 00:14:08:00

ולא ללכת לשתות בבתי מרזח בעיר,
זה מה שאבי לימד אותי בילדותי!

00:14:17:22 00:14:13:00

מה זה אומר, בילוי בלילה?
- מבלים בבתי מרזח ושותים טלה.

00:14:19:19 00:14:18:02

זהו בית מרזח של משקה טלה?
- כן.

00:14:25:00 00:14:19:21

באמהרית קוראים לזה בילוי לילי,
אבל מדובר בבתי מרזח של טלה.

00:14:29:22 00:14:25:19

לכן אבי היה מספר לי שבבתי מרזח
עושים כל מיני דברים לא ראויים,

00:14:36:04 00:14:30:15

וגרם לי לשנוא את זה, מאז אף פעם
לא הלכתי לשתות טלה בבתי המרזח!

00:14:40:16 00:14:37:14

הוא הסכים לנו לשתות
תה ולא לשתות טלה.

00:14:44:03 00:14:40:18

אלו היו הדברים השנואים על אבי,
וכך גם הוא לימד אותי.

00:14:50:10 00:14:45:01
ארבעת הדברים העיקריים שאבי אסר
עלינו הם: לגנוב, לשקר, עצלנות,

00:14:54:02 00:14:51:06
ללכת לעיר ולשתות בבתי מרזח
משקאות חריפים כמו טלה.

00:15:00:01 00:14:56:19
אלו היו הדברים
שאבי מאוד שנא!

00:15:08:07 00:15:01:20
איך היה נראה היום שלך בתור ילד?
אתה קם בבוקר ומה היית עושה?

00:15:12:12 00:15:08:18
כפי שסיפרתי, העבודה שלי
התחילה אחרי שהתבגרתי,

00:15:18:13 00:15:12:21
מרגע שהייתי אחראי על עצמי.
ילדים בכפר, כבר בגיל 5-6,

00:15:24:07 00:15:19:00
הילד יודע מה צריך לעשות, הילד
יודע שצריך להוביל את העזים,

00:15:28:02 00:15:24:09
יודע שהוא צריך לשחרר את העגלים
ולהוביל אותם לרפת של האימהות שלהם.

00:15:29:12 00:15:28:07
כבר בגיל הזה, הילד
יודע לעשות את זה טוב!

00:15:33:07 00:15:29:13
לכן הייתי קם בבוקר ומשחרר
את העדר של העזים שיטיילו בחוץ.

00:15:38:06 00:15:33:22
הייתי שומר על העזים וגם משחרר את
העגלים כדי שיפגשו את האימהות שלהם.

00:15:44:14 00:15:38:11
ואבי היה חולב את הפרות
ונותן לי חלב בתמורה לעבודתי.

00:15:49:21 00:15:45:24
זאת הייתה העבודה הראשונה שלי

בתור ילד קטן.

00:15:53:06 00:15:50:23

בנוסף לזה, הייתי נשלח
להביא כל מיני דברים.

00:15:57:16 00:15:53:08

אם קראו וביקשו שאביא משהו,
הייתי עושה את זה מהר.

00:16:05:18 00:15:58:09

לכן אבי אהב אותי מאוד,
כיוון שהייתי מאוד זריז!

00:16:11:22 00:16:06:19

כשהתבגרנו קצת, הייתי לוקח
ארוחת צהריים לחקלאים בשדות.

00:16:18:18 00:16:12:01

כשהייתי צעיר ולא מספיק בוגר
לעבוד בשדות, אבי העסיק חקלאים.

00:16:22:04 00:16:19:01

כשהחקלאים היו חורשים את השדות,
הייתי מביא להם ארוחות צהריים,

00:16:28:04 00:16:22:22

מוביל אליהם את השוורים, ועוד
כל מיני דברים שהם היו צריכים.

00:16:32:03 00:16:28:20

הייתי עוזר להם בכל
מה שיכולתי בתור ילד.

00:16:35:13 00:16:33:23

בנוסף לזה...

00:16:39:21 00:16:38:08

לא היו דברים נוספים.

00:16:50:14 00:16:40:16

באילו משחקים שיחקת בילדותך
עם ילדי השכנים והחברים שלך?

00:16:54:17 00:16:51:11

בילדותנו היו לנו
הרבה סוגים של משחקים.

00:16:58:06 00:16:55:01

היה לנו משחק

שנקרא "אנקור".

00:17:04:22 00:16:58:09
זהו משחק שהיינו עוטפים קרשים
ומגלגלים איתם כדור על המגרש,

00:17:07:02 00:17:04:23
באמהרית קראנו
למשחק הזה "אנקור".

00:17:13:00 00:17:07:18
כל אחד מהשחקנים צריך לעמוד
בצד אחד של המגרש ולנצח את יריבו.

00:17:14:22 00:17:13:02
היינו משתוללים ומתעמתים
הרבה במהלך המשחק הזה.

00:17:17:08 00:17:14:24
זה משחק כדור?
- לא, זה לא משחק כדור!

00:17:19:16 00:17:17:20
אז מה הייתם מגלגלים?
- קרשים!

00:17:21:01 00:17:19:23
שיחקתם רק עם קרשים?
- כן.

00:17:27:00 00:17:21:04
נכון יש את הגולף שמשחקים
באמריקה, זה דומה למשחק הזה!

00:17:30:22 00:17:27:23
חוץ מהמשחק הזה,
היה משחק שנקרא "קולי".

00:17:32:19 00:17:30:24
השמות של המשחקים
באמהרית מצחיקים!

00:17:38:20 00:17:33:02
מהו משחק ה"קולי"?
- היינו מכינים מקלות ארוכים,

00:17:43:20 00:17:38:23
אחרי שהכנו מקל ארוך, מניחים
אבנים בשני הקצוות של המקל.

00:17:47:22 00:17:44:00
מחזיקים מקל נוסף ביד ואיתו
מרימים את המקל שעל הרצפה,

00:17:49:08 00:17:48:00
ומכים במקל שנמצא באוויר.

00:17:52:05 00:17:49:20
בזמן שהמקל נמצא באוויר?
- כן, מרימים באוויר ומכים בו.

00:17:57:19 00:17:52:06
לאחר מכן מודדים מי העיף את המקל
הכי רחוק וכך היינו מנצחים.

00:17:59:22 00:17:57:21
לכן היו לנו
כל המשחקים האלו!

00:18:06:05 00:18:00:14
בנוסף לזה, כשהיינו קטנים,
היינו יושבים במגרש עם אבנים,

00:18:12:16 00:18:06:07
והיינו עושים קרב אבנים, כמו קרב
בין השוורים, ומתחרים מי מנצח.

00:18:19:24 00:18:14:06
אני זוכר היטב את כל משחקי הילדות,
והאמת שאלו היו משחקים מהנים.

00:18:26:24 00:18:20:16
היינו משחקים הרבה ילדים יחד,
רובנו ביתא ישראל מאותו אזור.

00:18:30:01 00:18:27:14
לא היינו מתערבבים הרבה
עם הילדים הנוצרים.

00:18:34:05 00:18:31:00
מצד אחד של הכפר גרו הילדים
של הדודות מצד אימו של אבי,

00:18:37:19 00:18:34:07
ומצד השני של הכפר גרו הילדים
של הדודות של אבי מצד אביו.

00:18:41:21 00:18:37:24
כולנו גדלנו כמשפחה אחת
באותה סביבה.

00:18:47:03 00:18:42:12
גדלנו יחד, קצרנו את התבואה,
וחרשנו את השדות יחד,

00:18:54:01 00:18:47:04
בכל העבודות האלו תמכנו ועזרנו
זה לזה, תמכנו מאוד זה בזה.

00:19:00:23 00:18:54:05
באותה התקופה, אחרי שהתבגרת,
הייתי זמר ושרתי שירים מסורתיים.

00:19:08:23 00:19:01:13
לכן אם זה בזמן הקציר או כשפגשתי
חברים, העברתי איתם זמנים טובים.

00:19:17:21 00:19:10:19
כשהיו חתונות אהבתי לשיר
בחתונות. אהבתי מאוד שירים!

00:19:22:11 00:19:19:14
אתה שר שירים שכתבת בעצמך
או שירים של אחרים?

00:19:24:01 00:19:23:00
המילים של השירים?
- כן.

00:19:26:20 00:19:24:02
הייתי מחבר בעצמי
את השירים וגם מתופף בעצמי.

00:19:33:02 00:19:27:23
אם מישהו אחר היה מתופף,
אני הייתי הסולן ששר.

00:19:41:14 00:19:34:06
לכן באותה תקופה הבילויים שלנו
בתור ילדים היו מאוד טובים!

00:19:44:02 00:19:41:18
איך הייתם קוראים זה לזה?
- מה?

00:19:48:18 00:19:44:04
האם היו שעות מסוימות למשחקים?
- לשחק עם חבריי?

00:19:56:11 00:19:49:14

הזמנים שהיינו נפגשים בהם הם,
אם זה בקיץ, כשאוספים את היבול,

00:20:00:22 00:19:57:12
אוספים את הקציר ועושים ערימה,
בזמן האלו היינו משחקים חופשי.

00:20:06:12 00:20:01:00
הבקר היה הולך לשדות לאכול,
ולא דאגנו שיקרה להם משהו.

00:20:11:18 00:20:07:19
באותו זמן, כל החברים היינו
נפגשים, במיוחד בימי שבת.

00:20:16:17 00:20:12:04
כל הנערים של השכונה
היינו נפגשים, בעיקר בשבת.

00:20:22:06 00:20:17:00
היינו יושבים בגבעות, ומבקשים
מהילדים הקטנים שישמרו על הבקר,

00:20:25:17 00:20:22:08
ושיחזירו את הבקר למקומם
כך נתנו פקודות לקטנים.

00:20:30:03 00:20:26:00
באותו זמן היינו יושבים
על הגבעה ונותנים פקודות.

00:20:34:22 00:20:30:23
לכן היו לנו
חוויות ילדות טובות.

00:20:41:19 00:20:35:07
איך הייתה נראית השכונה שלך?
איך נראה הכפר שנולדת וגדלת בו?

00:20:45:15 00:20:42:24
איך המקום נראה כיום או פעם?
- פעם, בתקופה שלכם.

00:20:48:19 00:20:45:20
פעם המקום היה
נראה מאוד יפה!

00:20:52:14 00:20:48:22
כל הכפר היה מיוער!

00:20:57:11 00:20:52:18
כשאני הייתי עוד ילד קטן,
כל הכפר היה מיוער.

00:21:03:02 00:20:58:11
בתקופה שלנו, בכל הכפר
היו הרבה עצים.

00:21:07:23 00:21:03:13
באותם הימים, חששו לשלוח
ילדים קטנים לבדם.

00:21:12:19 00:21:08:08
היו חששות שהילדים יתקלו
בחיות טרף או בנחשים.

00:21:20:18 00:21:12:22
פעם אחת, כשהייתי ילד, אבי חרש
את השדה, שלח אותי להשגיח על הבקר.

00:21:27:03 00:21:20:21
זה קרה בחורף,
ובאותו רגע ירד גשם באותו אזור.

00:21:30:14 00:21:27:05
אני יושבתי בגשם עם מעיל גשם והשגחתי
על הבקר ואבי היה עסוק בחרישת השדה.

00:21:35:18 00:21:30:15
ואז הגשם עבר את הבקר
ויצאה שמש טובה!

00:21:42:11 00:21:36:08
באזור שישבתי היו הרבה אבנים,
מצאתי אבן גדולה והתיישבתי עליה,

00:21:47:06 00:21:43:01
ואז נרדמתי בזמן
שישבתי על האבן.

00:21:50:08 00:21:47:08
ואז כשהפרות התפזרו,
אבי קרא לי ולא ענית לו.

00:21:52:17 00:21:51:13
הוא גם חיפש
ולא מצא אותי!

00:21:57:02 00:21:53:04
ואז הוא נבהל מאוד,

חשב שנטרפתי על ידי חיית טרף.

00:22:03:22 00:21:57:04
הוא המשיך לחפש אותי והגיע לאזור
שהייתי בו ומצא אותי ישן מכורבל.

00:22:06:11 00:22:04:13
הייתי ילד חסר דאגות!

00:22:13:15 00:22:07:11
וכשאבי ניגש אליי והרים אותי,
קמתי בבהלה וראיתי שזהו אבי.

00:22:20:06 00:22:13:20
הוא נזף בי על כך שנרדמתי,
אבל הוא לא כעס עליי.

00:22:27:10 00:22:21:16
ואז הוא הוציא את הבקר למגרש פתוח,
ולקח אותי לשם להמשיך לשמור עליהם.

00:22:31:07 00:22:27:12
הוא הזהיר אותי שלא ישנים
באמצע היום, ושיש חיות טרף.

00:22:34:16 00:22:32:13
וככה המקרה הזה הסתיים!

00:22:42:14 00:22:35:22
באותה התקופה היו הרבה צרות
שנגרמו עקב הילדות שלנו.

00:22:51:03 00:22:44:00
במקרה אחר שקרה לי, כשירד גשם
בכפר, הגיע איתו סופת רוח חזקה.

00:22:54:00 00:22:51:09
רוח חזקה?
- כן, הרוח מאוד חזקה.

00:22:58:21 00:22:54:11
במדינות אחרות קוראים לזה טורנדו,
ניתן לומר שזה אותו הדבר.

00:23:04:18 00:22:59:15
כשהסופה הגיעה, היא שברה את העצים
והייתה הורסת הרבה דברים אחרים.

00:23:08:16 00:23:04:21
הסופה הייתה הופכת את הבתים

ולוקחת איתה את הסככות של הקירות.

00:23:13:09 00:23:09:01
היו הרבה סופות כאלו בחורף?
- כן, היו הרבה סופות בחורף.

00:23:19:16 00:23:13:23
באותו זמן, שמרתי על הבקר בסמוך
לאבי, הוא לא שלח אותי רחוק ממנו.

00:23:25:20 00:23:20:00
ואז כשהתקרבה אלינו מרחוק
רוח חזקה, אבי התחיל לקרוא לי.

00:23:32:03 00:23:26:08
ואני הסתכלתי על הרוח שבאופק
וראיתי איך היא שברה את העצים.

00:23:36:23 00:23:32:14
נשארתי במקום והמשכתי להסתכל
על הרוח שהיא שברה את העצים.

00:23:38:14 00:23:37:02
הייתי ילד קטן
ולא ידעתי דבר על כך!

00:23:42:10 00:23:39:02
ואז אבי קרא לעברי והגיע אליי,
שאלתי אותו מה קרה,

00:23:45:08 00:23:42:15
הוא אמר לי לא ללכת לכיוון
הרוח, שאלתי אותו מה זה.

00:23:48:23 00:23:45:11
הוא השיב שקוראים לסופה "טורו".
שאלתי אותו, מה זה "טורו"?

00:23:54:01 00:23:49:01
הוא הסביר לי שסופת הטורנדו
שיורדת מהשמיים נקראת "טורו",

00:23:56:22 00:23:54:04
ושאם אני רואה סופה כזאת
אני צריך לברוח למקום אחר.

00:24:00:08 00:23:57:14
הוא הסביר לי לא להתקרב
לאזור של הסופה.

00:24:04:17 00:24:00:12
הבנתי וקיבלתי את ההסבר
של אבי ואמרתי לו בסדר.

00:24:09:08 00:24:04:19
מאז, כשהייתי רואה סופות כאלו,
הייתי קם והולך למקום אחר!

00:24:14:20 00:24:10:22
אלה הן החוויות
שהיו לי בילדותי.

00:24:18:10 00:24:17:01
אלה החוויות שלי!

00:24:24:12 00:24:19:22
האם היה בית ספר באזור שלכם?
- כן, היה בית ספר.

00:24:32:04 00:24:24:15
כשפתחו את בית הספר באמבובר
ובוזבה, אנחנו היינו מתבגרים.

00:24:39:05 00:24:33:03
אבי היה אחד הפעילים שפעל רבות
כדי שיפתח בית ספר באזור שלנו,

00:24:44:13 00:24:39:07
אבי היה זה שעמד בראש הפעילים
כדי שיפתח בית ספר באזור שלנו.

00:24:48:08 00:24:45:00
כמו כן היו מיסיונרים
שפעלו באזור.

00:24:54:14 00:24:48:22
אבי פעל לאסור על המיסיונרים
להיכנס לאזור של הכפר שלנו.

00:25:00:00 00:24:55:09
אבי פעל יחד עם בן הדוד שלו
והם היו חזקים ובלתי מנוצחים.

00:25:06:09 00:25:00:18
הם הגיעו לקייסים בוזבה ואמבובר,
המשפחה מצד אמי היו משפחת קייסים.

00:25:10:10 00:25:06:14
כל הבתים של הדודים
וקרוביה של אמי היו קייסים.

00:25:12:13 00:25:10:23
לכן אבי פעל רבות כדי למנוע
את הכניסה של המיסיונרים.

00:25:20:08 00:25:12:16
בנוגע ללימודים, כששמעו שמר יונה
פתח בתי ספר בגונדר ובכפרים אחרים,

00:25:25:21 00:25:20:22
אבי הלך לבקש שיפתחו בית ספר,
והם פתחו בית ספר בכפר שלנו.

00:25:32:13 00:25:26:20
אז, המורים היו הקייסים
ולא היו מורים מקצועיים.

00:25:40:21 00:25:33:11
כפי שסיפרתי, הם לימדו א-ב
בעברית וגם אותיות באמהרית.

00:25:50:01 00:25:41:19
באופן אישי לא למדתי שם הרבה,
מכיוון שהתחלתי לעבוד כחקלאי.

00:25:53:09 00:25:50:18
הילדים שיותר קטנים מאיתנו
הם אלו שהמשיכו ללמוד בבית הספר.

00:25:57:20 00:25:53:12
מי היה בשלטון באותה תקופה?
מה היה המצב במדינה?

00:25:59:22 00:25:57:23
בשלטון?
- כן, מי היה בשלטון?

00:26:05:11 00:26:00:20
האם הקיסר היילה סלאסי היה בשלטון?
- היילה סלאסי עדיין לא היה בשלטון.

00:26:09:23 00:26:06:00
באותה תקופה, האיטלקים
שלטו באתיופיה.

00:26:14:18 00:26:10:14
אני נולדתי
ב-12 לפברואר,

00:26:22:02 00:26:16:05

אחרי שהאיטלקים שלטו מספר חודשים,
בחודש ינואר גירשו את האיטלקים.

00:26:24:17 00:26:22:03

ככה אבי סיפר לי,
שהכול התרחש במחוז גונדר.

00:26:29:08 00:26:25:01

לכן אבי היה מספר לי שנולדתי
10 חודשים אחרי שהאיטלקים גורשו.

00:26:32:01 00:26:30:08

לכן היילה סלאסי לא היה
בשלטון בזמן שנולדתי.

00:26:35:12 00:26:32:03

מה היה השם של הכפר שלכם?
- השם של הכפר?

00:26:38:11 00:26:35:14

הכפר נקרא טַבִּיבֵר.
- מה זה אומר? יש משמעות לשם?

00:26:43:13 00:26:38:13

כן, יש משמעות לשם, המשמעות
היא, במקור בתקופות הקדומות,

00:26:49:18 00:26:43:24

הורינו היו מספרים לנו,
שחיו בכפר הזה הרבה יהודים.

00:26:52:21 00:26:49:21

הכפר היה כמו דלת שאפשר
להיכנס אליה משני הצדדים.

00:26:55:12 00:26:52:23

הפירוש של המילה "בֵּר"
הוא דלת מעבר.

00:27:00:23 00:26:56:09

מספרים שבסמוך ל"דלת" הזו
חיו הרבה מאוד יהודים.

00:27:03:10 00:27:00:24

הפירוש של המילה "טַבִּי"
הוא בעלי מקצוע יהודים.

00:27:09:04 00:27:03:18

היהודים היו נפחים, יצרני בגדים
וקדרים, לכן כינו אותם "טיבֵּבֵנֵה".

00:27:12:11 00:27:09:07
לכן קראו לכפר "טביִּר",
כי זו השכונה של בעלי מקצוע,

00:27:16:15 00:27:12:12
והכפר שימש כמעבר, לכן הפירוש
של "טבי" זה שכונה של בעלי מקצוע.

00:27:18:19 00:27:16:22
והפירוש של "בִּר"
הוא מעבר.

00:27:24:13 00:27:18:22
לכן הם קראו לכפר "טביִּר",
הסבירו לנו שזו המשמעות של השם.

00:27:33:15 00:27:29:19
איך היה מזג האוויר
בכפר בחורף ובקיץ?

00:27:43:03 00:27:35:00
מזג האוויר באזור הכפר שלנו,
אי אפשר לומר שהיה חם מדי,

00:27:47:19 00:27:43:23
ואי אפשר להגיד שבחורף
היה קור אימים.

00:27:51:20 00:27:48:17
בחורף היה יורד גשם רגיל,
לא היו דברים מיוחדים.

00:27:55:12 00:27:52:07
כיוון שהכפר היה ממוקם
על גבעות, היו רוחות.

00:27:59:18 00:27:56:20
הרוחות היו מגיעות מהצפון
ועוברות דרך הכפר שלנו,

00:28:05:03 00:27:59:20
לכן בחורף, בחודש אפריל,
היו מגיעות סופות של רוחות.

00:28:09:12 00:28:05:10
אבל זה לא היה משהו שהזיק לבריאות
של אנשים או גרם נזק לדברים אחרים.

00:28:22:06 00:28:11:20

איך היו היחסים שלכם עם קהילות אחרות, כמו המוסלמים או הנוצרים?

00:28:27:18 00:28:22:14
תראי, קהילת ביתא ישראל והנוצרים חיו רחוק זה מזה.

00:28:33:24 00:28:27:19
כפי שהזכרתי, ונמשיך לשוחח על זה, זהו הנושא של הקייסים.

00:28:42:04 00:28:35:00
לסבי קרא אבא-אלעזר, לפני כן לא מניתי את הדורות מצד אבי,

00:28:49:19 00:28:42:21
זו השושלת של המשפחה שלי מהצד של אבי.

00:28:57:05 00:28:50:00
לאביו של אבי קוראים אנבר אלעזר ולאמו קראו טהון אלמו.

00:29:04:21 00:28:58:00
אף שלא כל המשפחה של אנבר אלעזר היו דתיים, רובם היו דתיים.

00:29:09:20 00:29:05:01
הכוונה שלי היא, דודו של אבא אלעזר, אחיו של אמו,

00:29:13:01 00:29:10:22
היה חי בכפר הסמוך והוא היה נזיר גדול.

00:29:19:12 00:29:14:10
הוא חי בסמוך לכפר שלנו, קראו לו אבא-ארמיאס והוא דודו של אבא-אלעזר.

00:29:22:00 00:29:20:12
לכן הוא היה אחד הנזירים באזור שלנו.

00:29:28:18 00:29:22:03
כשאבא אלעזר היה הולך לשוק, הרי היו סוחרים עם הנוצרים,

00:29:31:17 00:29:29:01
הם היו קונים, מוכרים ומחליפים איתם סחורות.

00:29:35:19 00:29:31:23
כשהוא היה חוזר מהשוק, לא היה
נכנס לביתו לפני שהוא טבל בנהר.

00:29:40:09 00:29:36:07
כשהיינו שואלים למה הוא טובל,
הוא השיב שבשוק ישנם נוצרים,

00:29:47:23 00:29:41:19
הנוצרים אינם שומרים נידה
כשהנשים נמצאות בזמן המחזור,

00:29:51:16 00:29:48:01
לכן הוא היה אומר שלא ייכנס לביתו
אחרי שהוא היה איתם במגע בשוק.

00:29:56:18 00:29:52:24
אחרי שחזר מהשוק, הוא טבל במים
ורק אחרי הטבילה הוא היה אוכל.

00:29:58:16 00:29:56:24
הוא אכל בביתו לפני שיצא לשוק
ואחרי שהוא חזר מהשוק,

00:30:01:23 00:29:58:19
ואף פעם לא היה אוכל
בדרך לשוק או בשוק עצמו.

00:30:06:09 00:30:02:09
הוא היה אדם מאוד אדוק
בנושא הדת.

00:30:18:04 00:30:13:13
האם עברתם לגור במקום אחר
חוץ מהכפר שחייתם בו?

00:30:19:12 00:30:18:19
לאן?

00:30:24:07 00:30:19:15
האם בילדותך עברת למקום אחר
יחד עם הוריך או לבדך?

00:30:29:08 00:30:25:00
אף פעם לא עזבתי את
בית הוריי בשביל מטרות אחרות.

00:30:36:00 00:30:30:02
היו שולחים אותי לבית של סבתי

מצד אמי שהתגוררה באזור גונדר,

00:30:41:04 00:30:36:16
היו שולחים אותי להביא את סבתי
אלינו או לקחת אותה לגונדר לביתה.

00:30:44:19 00:30:41:12
לכן הייתי לוקח ומחזיר את סבתי
ומבקר את קרובי המשפחה שלנו.

00:30:50:05 00:30:44:21
מעבר לזה אף פעם לא יצאתי
מהכפר בשביל מטרות אישיות שלי.

00:30:54:13 00:30:50:09
אוקיי, אני אשאל על התקופה
שבה למדת בבית הספר הדתי.

00:31:02:01 00:30:54:21
באיזה גיל נשלחת ללמוד?
- נשלחתי לבית הספר הדתי בגיל 13.

00:31:04:19 00:31:02:05
נשלחתי בערך בגיל הזה,
לא מעבר לזה!

00:31:13:22 00:31:05:22
כפי שסיפרתי הרגע, בגיל 13 נשלחתי
ללמוד אצל דודו של סבי שהיה קייס.

00:31:20:03 00:31:13:24
אבל בזמן שהלכתי ללמוד, הקייס
עבר לגור באזור הצפון ונפטר שם.

00:31:26:01 00:31:20:19
היו קייסים נוספים שלימדו שם,
אבא ארמיאס שהיה קרוב שלנו,

00:31:30:11 00:31:26:08
היה קייס נוסף בשם אבא דג'ן
שלימד שם, וגם הוא נפטר.

00:31:34:07 00:31:30:16
לכן כשאני התחלתי ללמוד שם,
הקייס שלימד היה אבא נגה.

00:31:38:11 00:31:34:23
גם הקייס אבא נגה
היה אדם קשיש,

00:31:43:06 00:31:38:13
ואז שלחו אותי לקיים
ללמוד לימודי דת.

00:31:49:19 00:31:43:08
כפי שסיפרתי לך קודם, כדי להיות
קיים צריך שיהיה קול טוב לתפילה,

00:31:52:18 00:31:49:24
ואני הייתי שר קצת
בזמן הקציר וחרישת השדות.

00:32:00:04 00:31:55:01
לדעתי, בגלל הניסיון שלי בשירה,
הכניסו אותי ללמוד אצל הקיים.

00:32:04:20 00:32:01:11
למען האמת לא אהבתי
ללמוד שם!

00:32:09:05 00:32:05:10
מהתחלה לא רציתי
ללמוד אצל הקייסים.

00:32:14:16 00:32:09:09
איך שמעת או ידעת מה זה?
- ידעתי כי דיברו על זה בכפר.

00:32:19:13 00:32:16:15
את תתפלאי לשמוע,
בזמן ששמרתי על הבקר,

00:32:24:02 00:32:19:16
הייתי מכין מטאטא לבית
וכל מיני כלים נוספים,

00:32:31:14 00:32:24:12
ואז הייתי הולך למגורים
של הקיים ונותן להם.

00:32:37:06 00:32:32:01
לכן הקיים אהב אותי מאוד, כמו כן
הוא היה מכין לחם מיוחד בימי שבת,

00:32:41:14 00:32:37:13
הוא היה מחלק את הלחם לילדים,
ואז כשקרא לי, הייתי הולך לחצרו,

00:32:44:09 00:32:41:16
הוא היה אומר לי ליישר

את הבגד שלי וזורק לי את הלחם.

00:32:48:24 00:32:45:19

הלחם היה מאוד מיוחד
ומאוד טעים!

00:32:56:11 00:32:49:03

ומאז, אבי היה קורא לי אֶסְנָקָה,
וגם הקייס קרא לי אֶסְנָקָה.

00:33:04:21 00:32:58:05

לקייס עצמו היה שביל הליכה
מיוחד, רק עבורו.

00:33:11:12 00:33:05:12

מי שהיה דורך על השביל שלו ולא
דילג מעליו או שירק על השביל,

00:33:14:18 00:33:11:23

היו אומרים שאותו אחד ימות,
לכן מאוד הזהירו אותנו מזה.

00:33:19:08 00:33:14:20

לקייס הייתה באר מים ומקום
טבילה משלו ואסור לאיש להתקרב.

00:33:22:24 00:33:19:11

לכן הקייסים חיו בצורה
שמרנית וזהירה!

00:33:27:07 00:33:23:01

למשל, נשים שהיו במחזור, היה אסור
להן לדרוך על השביל שהקייס הלך בו.

00:33:34:01 00:33:27:09

הן יכלו להניח אבנים ולדלג מעל
השביל, אחרת אסור לדרוך שם.

00:33:35:16 00:33:34:05

זה היה מנהג ידוע?
- כן, זהו מנהג ידוע!

00:33:40:03 00:33:35:18

השביל של הקייס היה מסומן?
- לא היו סימנים על השביל,

00:33:44:15 00:33:40:05

אבל האנשים שחיו בכפר
ידעו איפה השביל של הקייס.

00:33:51:12 00:33:45:04
עם כל המנהגים האלו של הקייסים,
היו להם חוקים מאוד נוקשים!

00:33:59:13 00:33:51:14
בעקבות כל אלו, אני לא התחברתי לזה,
מילדותי אהבתי לעשות דברים משמחים.

00:34:05:00 00:34:00:12
לכן כשאמרו לי ללמוד בבית
של הקייס, היה לי קשה עם זה.

00:34:07:19 00:34:05:02
עם זאת, אם אביך אומר לך את זה,
אסור לך להפר את מילתו של אביך!

00:34:10:24 00:34:08:21
לכן הסכמתי ללכת
ללמוד אצל הקייס.

00:34:15:20 00:34:12:04
ואז אחרי שמגיעים לקייס, מותר לאכול
רק גרגירי חומוס במשך שמונה ימים.

00:34:18:20 00:34:16:01
אסור לאכול אינג'רה או לחם!

00:34:25:13 00:34:19:03
משרים את גרגירי החומוס במים
ואוכלים רק את זה שמונה ימים.

00:34:27:21 00:34:25:24
במשך כל שמונת הימים?
- כן.

00:34:30:06 00:34:28:01
במשך שמונת הימים חייבים
לאכול רק גרגירי חומוס.

00:34:33:24 00:34:30:14
בכל הארוחות?
- כן, בבוקר, בצהריים ובערב.

00:34:35:18 00:34:34:02
אוכלים רק גרגירי חומוס?
- כן, רק גרגירי חומוס.

00:34:38:05 00:34:36:11
גם אני אכלתי גרגירי חומוס
במשך שמונה ימים,

00:34:43:04 00:34:38:09
ביום השמיני הייתי מוכן לקבל
ברכתו ולהיכנס לביתו של הקייס.

00:34:49:00 00:34:43:18
הקייס היה מכין את האוכל
והמשקאות לבדו בכוחות עצמו.

00:34:55:22 00:34:49:06
לפני כניסתך לבית של הקייס, אכלת רק
גרגירי חומוס או שהיה לך מאכל נוסף?

00:34:59:05 00:34:56:14
אחרי שנכנסתי לביתו או לפני כן?
- לפני שנכנסת לביתו של הקייס.

00:35:00:13 00:34:59:06
לפני שנכנסתי לביתו,
אכלתי רק גרגירי חומוס.

00:35:01:19 00:35:00:15
רק גרגירי חומוס?
- כן.

00:35:04:01 00:35:01:22
כששאלנו למה אוכלים
רק גרגירי חומוס,

00:35:08:02 00:35:04:17
הם השיבו כדי שכל המזון
שאכלת בחייך יתנקה מגופך,

00:35:10:14 00:35:08:04
צריך לאכול רק גרגירי חומוס 8 ימים,
עד שכל המזון ייצא החוצה מגופך.

00:35:16:17 00:35:11:01
כדי להתנקות?
- כן, המטרה הייתה להתנקות.

00:35:21:03 00:35:17:00
כדי להתנקות אוכלים גרגירי חומוס
במשך שמונה ימים,

00:35:26:03 00:35:21:04
ואז אחרי שמונת הימים אפשר
להיכנס לביתו של הקייס.

00:35:33:19 00:35:27:00

במהלך 8 הימים עבדת כרגיל?
- כן, עבדתי במקביל לזה.

00:35:36:23 00:35:34:00
אף שאינני זוכר
אם במקרה שלי עבדתי,

00:35:41:19 00:35:37:14
אבל באותם הימים לא רק ישבתי ואכלתי
גרגירי חומוס, אלא גם עבדתי במקביל!

00:35:47:23 00:35:42:21
אחרי שכל זה קורה, נהוג להיכנס
לביתו של הקייס בשקיעת השמש.

00:35:55:21 00:35:48:14
אם נשים בהריון היו יולדות בת,
היו כורתים 80 ענפים מהעצים.

00:35:58:22 00:35:56:01
אם הן היו יולדות בן זכר,
היו כורתים 40 ענפי עץ.

00:36:02:08 00:35:59:14
במקרה שלי אינני זוכר
כמה ענפים הם כרתו!

00:36:05:04 00:36:03:00
כוונתך, כשנכנסת לביתו של הקייס?
- כן, כשנכנסתי לביתו של הקייס.

00:36:09:09 00:36:05:06
לאחר מכן ערכו סעודה
ואז נכנסתי לביתו.

00:36:17:17 00:36:09:12
בנוסף מותר להיכנס לביתו רק בבגדים
לבנים, אסור לבוא עם לבוש צבעוני.

00:36:19:20 00:36:18:17
זה בגד מיוחד?

00:36:28:20 00:36:19:22
אסור להיכנס לביתו של הקייס
עם בגדים מקושטים או צבעוניים!

00:36:30:23 00:36:29:01
נכנסים רק בבגדים לבנים?
- כן, רק בגדים לבנים!

00:36:36:15 00:36:31:05
ואז הביאו לי תיק,
ואבי הביא לי מכנסיים מהתופר,

00:36:40:24 00:36:37:00
ואז לבשתי את אותם הבגדים הלבנים,
בירכו אותי ונכנסתי לביתו של הקייס.

00:36:42:19 00:36:41:15
לאחר מכן...

00:36:52:23 00:36:45:13
הלימודים עצמם לא הועברו כשהתלמיד
יושב עם עט ומחברת ואז כותב ולומד!

00:36:54:18 00:36:53:13
הלימודים היו רק בעל פה!

00:37:02:02 00:36:55:16
היינו לומדים בעמידה,
אם היית טועה, הקייס כעס עלייך.

00:37:07:06 00:37:03:00
היינו לומדים רק לימודי תורה,
ואת החוקים של ספר התורה,

00:37:11:18 00:37:07:09
לא למדנו נושאים כמו פוליטיקה,
הוא לימד רק את חוקי התורה.

00:37:19:10 00:37:12:10
הקייס לימד את כל התפילות,
תפילות בוקר, צהריים וערב.

00:37:22:16 00:37:20:04
ואז הוא מאפשר לך
להתפלל ולקדש.

00:37:28:01 00:37:22:22
היה בחור צעיר שנכנס לביתו
לפניי, ואז אני הצטרפתי אליו.

00:37:33:20 00:37:28:17
ומאז היינו צריכים להיות עצמאיים,
היינו צריכים לטחון קמח,

00:37:36:12 00:37:33:22
להכין בלילה
ולעשות אינג'רה.

00:37:39:13 00:37:36:14
הייתם מכינים את כל זה לבד?
- כן, הכנו הכול לבד.

00:37:45:20 00:37:40:06
כפי שסיפרתי קודם, כשגדלתי בבית
של אמי לא טחנתי קמח והכנתי בלילה,

00:37:50:21 00:37:45:22
אסרו עלינו להישאר בבית,
לכן גדלנו מחוץ לבית.

00:37:53:06 00:37:50:23
ואז אחרי שנכנסתי לביתו
של הקייס, אמרו לי לטחון קמח.

00:37:57:24 00:37:54:00
היינו חייבים לציית ולבצע
לפקודות של הקייס!

00:38:02:09 00:37:58:11
ואז טחנתי קמח "טף", חצי
יצא טוב וחצי לא נטחן טוב,

00:38:05:20 00:38:02:12
ואז, אין דבר שלא נלמד,
עם הזמן למדתי לטחון "טף".

00:38:13:14 00:38:05:23
הרי היה את התלמיד שהגיע לפניי,
הוא זה שלימד אותי את הדברים האלו.

00:38:16:24 00:38:13:23
הוא אמר לי להכין בלילה,
שטפתי ידיים והכנתי את הבלילה.

00:38:22:06 00:38:18:07
מכל מה שסיפרתי לך, הרבה זמן
רק טחנתי קמח והכנתי בלילה,

00:38:26:02 00:38:22:09
ואז הוא אמר לי להכין אינג'רה,
לא היה לי מושג איך מכינים!

00:38:30:18 00:38:26:04
לא ידעתי לטובב את היד על המחבט,
תחילה הכנסתי קרשים והם בערו היטב.

00:38:34:09 00:38:31:03
ואז שאלתי אותו איך עושים

את התנועה הסיבובית להכנת האינג'רה,

00:38:39:09 00:38:34:13
הוא התכופף והדגים לי איך לסובב
את היד ועודד אותי לעשות בעצמי,

00:38:44:13 00:38:39:22
סובבתי את היד איך שהראה לי,
וסגרתי את זה עם המכסה.

00:38:47:00 00:38:44:19
ואז הוא אמר שהאינג'רה
מוכנה ושאני אוציא את זה.

00:38:50:05 00:38:47:14
אלו היו סיפורים טובים!

00:38:57:09 00:38:50:14
בכפר, אחרי שהדליקו אש, זורקים
את האפר הצידה ומדליקים אש חדשה.

00:39:01:00 00:38:57:12
זורקים הצידה את האפר של האש,
ומדליקים אש חדשה בצד אחר.

00:39:05:18 00:39:01:12
ואז ניסיתי להוציא את האינג'רה
מהמחבט עם ידית ולא הצלחתי,

00:39:07:21 00:39:05:20
ניסיתי להרים את זה
עם היד ונכוויתי ביד.

00:39:12:10 00:39:08:05
לכן לא יכולתי להרים את זה עם היד
כי המחבט והאינג'רה היו מאוד חמים!

00:39:16:11 00:39:12:20
לא ידעתי מה לעשות, אבל הנשים
הצלילו להוציא את זה באותה דרך.

00:39:22:24 00:39:19:00
כשניסיתי לעשות כמו שהנשים
עשו, האינג'רה זזה לי הצידה!

00:39:27:08 00:39:23:10
חשבתי שאני מצליח להוציא את זה,
אבל האינג'רה נפלה לי לתוך האפר!

00:39:30:01 00:39:28:06

כל האינג'רה המוכנה
נפלה לאפר!

00:39:35:14 00:39:31:17
אם הקייס היה רואה את זה,
הוא היה זועם עליי!

00:39:39:17 00:39:35:24
לכן הבחור שהיה איתי קיפל מהר
את האינג'רה וזרק את זה.

00:39:44:15 00:39:40:06
מאז אמרתי לו שאני מסרב
בכל תוקף להכין אינג'רה!

00:39:50:07 00:39:45:20
וככה המשכנו לחיות
במשך חודש.

00:39:56:21 00:39:51:12
בנוסף לזה, בתור ילדים היה אסור
לנו לשחק ולדחוף אחד את השני.

00:39:59:01 00:39:56:24
היה אסור לנו
לשחק ולצחוק!

00:40:06:01 00:40:00:09
פעם אחת התחלנו
לשחק ולצחוק.

00:40:10:11 00:40:06:04
מה זאת אומרת, היה אסור לכם
לשחק ולצחוק כשהייתם אצל הקייס?

00:40:16:21 00:40:10:22
היה אסור, אחרי שסיימת ללמוד,
היית הולך ללמוד ולשנן לבדך,

00:40:22:19 00:40:17:12
היית הולך ללמוד להתפלל וכד'.
מעבר לכך אסור לך לשחק ולצחוק!

00:40:28:02 00:40:23:16
פעם אחת, הקייס שמע אותנו משחקים,
הוא כעס ואמר לנו לעזוב את ביתו.

00:40:31:11 00:40:28:05
הוא אמר שאם אנחנו מתנהגים ככה,
הוא לא רוצה אותנו אצלו!

00:40:35:22 00:40:31:14
הוא אמר את זה לך ולמי עוד?
- הקייס אמר לנו לעזוב את ביתו.

00:40:42:19 00:40:37:00
מצד אחד שמחתי על החלטתו
של הקייס, ואז עזבנו את ביתו.

00:40:49:00 00:40:42:24
זה קרה בערב, ביתו של הקייס
היה על גבעה בסמוך לבית הוריי,

00:40:50:21 00:40:49:10
ואז עליתי על הגבעה
וישבתי שם.

00:40:55:08 00:40:51:03
מה היה המרחק משם לבית הוריי?
- המרחק לא היה גדול!

00:40:59:24 00:40:55:10
המרחק היה כמו מפה עד הכביש הראשי
שעברנו בו קודם, זה לא היה רחוק!

00:41:04:06 00:41:00:17
ואז סבתי ראתה אותי וקראה לי,
טלהון, טלהון, עניתי לה.

00:41:08:17 00:41:04:07
היא שאלה אותי מה קרה, היה אסור
לעלות על הגבעה ולשבת שם סתם ככה!

00:41:12:13 00:41:09:01
סבתי שאלה אותי מה קרה,
וסיפרתי לה את כל מה שקרה.

00:41:16:22 00:41:12:15
ואז אבי שמע את זה והגיע מייד,
הוא שאל אותי מה עשינו.

00:41:19:16 00:41:17:00
אחרי שאבי בירר מה עשינו
הוא כעס עליי מאוד,

00:41:26:20 00:41:20:19
הוא הלך לקייס, אמר לו שלום
ובירר איתו מה עשינו.

00:41:29:20 00:41:27:02

הקייס סיפר לו מה עשינו
ולמה הוא שלח אותנו משם.

00:41:34:06 00:41:29:24
ואז אבי ביקש ממנו סליחה בשמנו,
והבטיח לו שלא נעשה שוב טעויות.

00:41:39:07 00:41:34:23
ואז הקייס ביקש שנטבול בנהר,
לאחר מכן נוכל לחזור לביתו.

00:41:43:19 00:41:39:15
ואז הלכנו לטבול בנהר,
וחזרנו שוב לביתו של הקייס.

00:41:49:09 00:41:45:07
אחרי שחזרנו לביתו, שהינו
אצלו במשך מספר ימים.

00:41:58:07 00:41:49:19
היות שהיינו ילדים, התחלנו
שוב לשחק ולקפץ ממקום למקום.

00:42:10:22 00:41:59:14
ואז הקייס כעס נורא,
והחליט סופית לגרש אותנו!

00:42:20:01 00:42:12:13
אחרי שעזבנו את ביתו, קראתי מהר
לאחיי וביקשתי שיביאו לי גרגרים,

00:42:23:06 00:42:20:05
כדי שלא יגידו לי לאכול שוב
גרגירי חומוס בשמך שבעה ימים.

00:42:26:24 00:42:23:15
לכן ביקשתי מאחיי להביא לי
גרגירי חומוס והתחלתי אותם,

00:42:32:06 00:42:27:12
ואז אבי פנה שוב לקייס
כדי שיחזיר אותי לביתו.

00:42:35:03 00:42:33:10
אחרי זה אמרו לי לאכול
גרגירי חומוס, השבתי שאכלתי,

00:42:37:20 00:42:35:14
אבי כעס מאוד
על מה שעשיתי!

00:42:40:19 00:42:38:00
ואז סבתי, זיכרונה לברכה,
אמרה לאבי,

00:42:46:06 00:42:40:24
למה הוא מתעקש להכניס אותי
לבית של הקייס והוא יקלל אותי,

00:42:50:23 00:42:46:09
ושאם הוא רוצה לשלוח אותי ללמוד,
שישלח אותי לדודים של בעלה,

00:42:54:07 00:42:51:00
לקייס ברהנו ואבא צגהון
שילמדו אותי אצלם!

00:42:58:12 00:42:54:14
היא אמרה לאבי שבמקום זה הוא מחזיר
אותי לקייס ושאהיה מקולל לתמיד.

00:43:00:05 00:42:58:15
וככה סבתי כעסה על אבי
וסירבה להחזיר אותי לקייס.

00:43:03:21 00:43:00:22
מאז לא חזרתי יותר
לביתו של הקייס!

00:43:06:15 00:43:03:24
במשך כמה זמן למדת אצל הקייס?
- למדתי אצלו פחות מחודשיים.

00:43:09:00 00:43:06:23
לא למדת שם יותר לחודשיים?
- לא.

00:43:12:12 00:43:09:10
כמה תלמידים למדו אצל הקייס?
- היינו רק אני ועוד תלמיד נוסף.

00:43:14:12 00:43:12:15
רק אתה ועוד תלמיד נוסף?
- כן, הקייס היה כבר קשיש,

00:43:18:16 00:43:15:09
לפניי היה תלמיד אחד
ואחריו אני הצטרפתי אליו.

00:43:22:22 00:43:18:17

חוץ מכם היה רק הקייס?
- את מתכוונת לקייס הנזיר?

00:43:24:03 00:43:23:00
כן, הקייס הנזיר?
- כן.

00:43:26:17 00:43:24:04
הייתם רק שלושה אנשים?
- היינו בביתו רק שלושה אנשים.

00:43:31:24 00:43:26:19
האם המקום היה גדול?
- הבית עצמו היה בית תפילה.

00:43:35:14 00:43:32:02
זה היה בית תפילה גדול
שתושבי השכונה בנו,

00:43:39:18 00:43:35:22
הם חילקו את המקום לשניים,
ובנו מחיצה מאבנים.

00:43:42:23 00:43:39:22
חצי מהמקום שימש את הקייס,
והחצי השני - את התושבים.

00:43:48:11 00:43:43:01
זה היה כמו בית תפילה גדול
והוא היה סמוך לשכונה שלנו.

00:43:57:24 00:43:48:20
בצד של הקייס, בנו סולם שדרכו
יכלו לראות את התושבים מהצד השני.

00:44:03:18 00:43:58:04
בימי שבת היינו עולים על הסולם,
ואומרים שלום לתושבי הכפר.

00:44:10:19 00:44:04:00
גם בזמן התפילות, קייס אחד היה הולך
לצד של התושבים והשני בצד של הקייס,

00:44:19:03 00:44:11:12
ואז היו שרים שירי הלל ותפילות
נספות בצורה מאוד מסודרת וחמה!

00:44:21:08 00:44:19:19
התפילות התנהלו שם
בצורה מאוד מסודרת!

00:44:29:03 00:44:22:08
אחרי שעזבנו את ביתו, הקייס אבא נגה
היה מאוד קשיש ולכן הוא הלך לעולמו.

00:44:39:18 00:44:29:15
אבל כשהיה בחיים, התושבים היו
חורשים עבורו ומספקים לו מזון.

00:44:45:12 00:44:40:01
מעבר לזה היה אסור להיכנס לביתו
ולגעת בדברים ששייכים לו!

00:44:52:03 00:44:46:16
בנושא של חייו של הקייס,
אלו הם הדברים שאני יודע.

00:44:59:00 00:44:55:13
מהו הדבר שאתה זוכר היטב
מהחיים שהיו לך שם?

00:45:03:11 00:45:01:13
הדבר שאני זוכר
מהחיים בכפר הולדתי?

00:45:06:03 00:45:03:12
לא בחיים שהיו לך בכפר הולדתך,
אלא בתקופה שלמדת אצל הקייס?

00:45:09:17 00:45:06:06
את מתכוונת לתקופה שלמדתי
אצל הקייס, מה שאני זוכר...

00:45:15:09 00:45:09:19
כפי שסיפרתי קודם, היה לי קול יפה
לתפילות ששרנו שנקראות הלה בלטה,

00:45:19:01 00:45:15:22
גם התלמיד שלמד איתי
היה לו קול מיוחד ויפה,

00:45:23:15 00:45:19:02
לכן גם כשהלכנו להביא מים מהנהר,
היינו שרים את תפילת "הלה בלטה".

00:45:30:22 00:45:23:17
איך הייתם שרים את התפילה?
- "בלטה..."

00:45:35:17 00:45:31:09

כיום אינני זוכר הכול,
וגם הקול שלי לא כפי שהיה.

00:45:43:05 00:45:36:06
האם הקיים היה מקבל תשלום כדי ללמד
אתכם, האם אביך שילם לו כסף בעבורך?

00:45:46:07 00:45:43:07
לא היו משלמים לו,
הוא לימד אותנו בחינם.

00:45:47:17 00:45:46:08
בחינם?
- כן, זה היה בחינם.

00:45:53:24 00:45:48:11
הקיים לימד בחינם, אבל בזמן
שחיינו בביתו, עבדנו וגם למדנו.

00:45:56:09 00:45:54:11
חוץ מזה, לא שילמו לו
כסף בעבור עבודתו.

00:46:01:01 00:45:57:15
מה היה לך הכי קשה
במסגרת של הקיים?

00:46:06:22 00:46:01:04
הדבר שהיה לי הכי קשה הוא שהמשמעת
הייתה נוקשה ולא עשיתי מה שרציתי.

00:46:15:23 00:46:07:24
בילדותי, רציתי ללכת, לשחק
ולרוץ בשדות עם חברים שלי,

00:46:22:03 00:46:16:01
אבל המסגרת של הקיים הייתה
כמו כלא, הרגשתי שאני בכלא!

00:46:23:20 00:46:22:05
ישבנו שם לבד
כל היום ולמדנו.

00:46:27:09 00:46:24:00
היה לנו שביל נפרד שדרכו
הבאנו מים ואספנו קרשים.

00:46:32:22 00:46:27:23
אחרי שנכנסים לביתו של הקיים
לא היו משהו אחר חוץ מללמוד.

00:46:38:10 00:46:33:09
זה לא היה מקום שאפשר לשבת
בו ולשחק יחד עם חברים.

00:46:41:17 00:46:38:24
לכן כל החוקים האלו
היו לי מאוד קשים!

00:46:48:01 00:46:41:20
אבל היו אנשים שלא אכפת להם
להיכנס ללמוד שם ולהיות לבד.

00:46:55:22 00:46:48:05
אבל אני, מכיוון שהיה לי
אופי שונה משאר האנשים,

00:47:03:21 00:46:57:06
לא אהבתי את המסגרת של הקייס,
אני רציתי ללמוד בחוץ בעיר.

00:47:10:01 00:47:04:05
בנוגע ללימודים בעיר, כפי שהזכרתי
קודם, כשהייתי הולך לסבי בגונדר,

00:47:16:09 00:47:10:03
כל הזמן חשבתי ורציתי
לחיות אורח חיים של העיר.

00:47:24:04 00:47:17:12
כשהייתי חוזר מסבי בגונדר,
הייתי מקבל 10 אגורות כתגמול,

00:47:29:22 00:47:24:05
סבי היה נותן לי דמי כיס
והייתי קונה סוכריות ולחם,

00:47:34:05 00:47:30:00
לכן תמיד שמחתי כשהוריי
היו שולחים אותי לסבי בגונדר.

00:47:41:07 00:47:34:17
ואז כשהייתי חוזר לבית הוריי,
נכנסתי לקיוסק וקניתי תמרים וכו'.

00:47:49:22 00:47:41:21
אהבתי מאוד דברים מתוקים, לכן בכל
פעם שנשלחתי לסבי תמיד הייתי שמח!

00:47:52:16 00:47:50:01

היכן סבא שלך היה גר?
- שמו של סבי היה אבא-אנתוניס,

00:47:54:24 00:47:52:17
הוא היה גר בעיר
גונדר עצמה.

00:47:57:01 00:47:55:11
האם היו לכם חופשים?
- מה?

00:48:03:19 00:47:57:03
כלומר, רק אתה ואותו תלמיד למדתם
אצל הקייס, לא היו אנשים נוספים.

00:48:05:16 00:48:03:23
מלבד הקייס לא היו
אנשים נוספים.

00:48:08:19 00:48:06:00
לכן רק אתה והתלמיד הנוסף הייתם שם?
- כן, באותו זמן רק שנינו היינו שם.

00:48:14:20 00:48:09:02
אבל לפנינו היו אנשים שסיימו ללמוד
אצל הקייס והוסמכו להיות קייסים.

00:48:22:05 00:48:14:22
כמו בני דודים של אבי שקראו להם
קייס מנגיסטו וקייס סיקאי,

00:48:24:24 00:48:22:07
הם למדו אצל הקייס
שלימד אותנו.

00:48:30:00 00:48:25:03
כמו כן היו עוד אנשים רבים שהגיעו
מרחוק כדי ללמוד אצל אותו הקייס,

00:48:33:23 00:48:30:02
היה כפר מרוחק שנקרא קוארא, אנשים
הגיעו משם כדי ללמוד אצל הקייס.

00:48:37:05 00:48:34:11
אני זוכר בעצמי שני צעירים
שהגיעו משם כדי ללמוד אצל הקייס.

00:48:43:08 00:48:37:07
לימים שני התלמידים עלו לארץ,
לא מזמן שמעתי שאחד מהם נפטר,

00:48:47:09 00:48:43:17
והתלמיד השני שלמד אצל הקייס,
שמו קייס ברקו הוא בחיים עדיין.

00:48:49:10 00:48:47:20
הכרתי אותם עוד
כשהייתי ילד קטן.

00:48:53:04 00:48:49:22
אנשים הגיעו ממקומות רחוקים
כדי ללמוד באותו מקום.

00:48:59:09 00:48:53:05
זה היה בית הספר הכי רציני
והכי טוב שלימד לימודי דת!

00:49:07:06 00:49:00:05
בתקופה שלמדתם שם, היכן ישנתם?
- כשלמדנו אצל הקייס?

00:49:11:02 00:49:07:15
היינו שמים שטיח על הרצפה
וישנים על הרצפה.

00:49:13:23 00:49:11:05
באיזו שעה הייתם
צריכים לקום בבוקר?

00:49:22:11 00:49:14:01
קמנו השכם בבוקר, כשהציפורים התחילו
לצייץ ואז מתחילים תפילת שחרית.

00:49:30:14 00:49:22:24
אחרי שהיינו מסיימים תפילת בוקר,
אוכלים ארוחת בוקר ומתחילים לעבוד.

00:49:38:02 00:49:31:23
כמו כן היו כמה תפילות ביום,
כמו פה בארץ, שחרית, מנחה וערבית.

00:49:44:23 00:49:39:01
גם שם היינו מתפללים באמצע היום,
וגם אחרי שהשמש שוקעת.

00:49:50:09 00:49:45:20
לכן הקפדנו להתפלל את כל התפילות
בתקופה שלמדנו אצל הקייס.

00:49:53:22 00:49:50:14

ומאז...

00:49:59:16 00:49:55:17

פחות או יותר אלו הדברים
העיקריים שאני זוכר משם.

00:50:06:03 00:50:00:13

האם לא היית מתגעגע לביתך,
לא רצית לחזור לביתך?

00:50:10:10 00:50:06:13

האם רציתי לחזור לביתי בתקופה
שהייתי אצל הקייס, כן!

00:50:13:13 00:50:10:23

רציתי לחזור לביתי
ולאכול את האוכל של אמי.

00:50:19:24 00:50:15:04

באמת שהיה לי רצון עז
לחזור לביתי!

00:50:24:18 00:50:20:21

אבל היה אסור להפר
את הוראתו של אבי.

00:50:29:08 00:50:25:03

גם כשהתחלתי ללמוד אצל הקייס
לא התלהבתי מזה בכלל,

00:50:32:24 00:50:30:06

מבחינתי, רציתי
לחזור לביתי.

00:50:39:14 00:50:34:06

ציינת שזו הייתה ההוראה של אביך
לשלוח אותך לקייס, נמשיך עם זה.

00:50:43:00 00:50:39:17

אנחנו נדבר עכשיו על הכבוד
שרוחשים לאבות באתיופיה.

00:50:45:18 00:50:43:03

אבל השאלה הראשונה היא
באיזה גיל התחתנת?

00:50:48:21 00:50:46:18

כשהתחתנתי הייתי בן 18.

00:50:50:21 00:50:48:23

התחתנת בגיל הזה?
- כן, הייתי בן 18.

00:50:54:18 00:50:50:23
מי חיפש עבורך
כלה וחיתן אותך?

00:50:59:14 00:50:54:19
בכפר היה נהוג שהאבא מחפש כלה,
ולא היה דבר כזה אני אוהב אותך!

00:51:04:16 00:51:00:13
אף חתן לא יכול היה לדעת
אם הכלה כהת עור או בהירה.

00:51:11:09 00:51:05:05
כשהורינו היו מדברים על החתונה,
אסור לשבת בבית ולהקשיב להם.

00:51:14:11 00:51:12:00
הם היו מסלקים אותך מהבית
ואסרו עליך להקשיב לשיחה.

00:51:20:05 00:51:14:15
ואז הם היו דנים בחיפוש כלה
לבנם שהגיע לגיל חתונה!

00:51:23:04 00:51:20:07
בזמן שדנו בנושא הזה,
היינו יוצאים מהבית!

00:51:28:17 00:51:23:15
היה אסור לשבת יחד ולהקשיב
מי הכלה ומי המשפחה שלה.

00:51:33:24 00:51:28:24
אבל אח"כ היינו מבררים על הכלה
ועל השיחה שלהם דרך האחים שלנו.

00:51:39:23 00:51:35:22
מעבר לזה, אסור לשבת ולהקשיב
לשיחה של ההורים בנושא הכלה.

00:51:44:19 00:51:41:01
לכן גם במקרה שלי,
הוריי דאגו לחפש לי כלה.

00:51:50:07 00:51:45:08
ראשית, היו מנהגים
בנושא של החתונה.

00:51:56:01 00:51:50:10
אם המשפחה הייתה עשירה, הם היו
מחתינים את ילדיהם בגיל צעיר.

00:52:01:20 00:51:56:14
למה?
- לדעתי בגלל העושר של המשפחה.

00:52:08:17 00:52:01:23
בגלל העושר שהיה למשפחה, הם רוצים
לשמוח ולזכות לראות את בנם נשוי.

00:52:18:00 00:52:09:09
לכן גם במקרה שלי, את לא תאמיני,
אבל חיפשו לי כלה כשהייתי בן 15.

00:52:22:20 00:52:18:13
כשהיית בן 15?
- כן, כבר בגיל 15 חיפשו כלה עבורי.

00:52:27:24 00:52:22:22
ביררו אילו בנות הן בעלות מראה
ואופי נאה שיכולות להתאים לי,

00:52:31:20 00:52:28:01
ואם היא מגיעה ממשפחה עשירה,
זו הייתה השפה המקובלת אז.

00:52:37:00 00:52:32:10
אחרי שביררו את כל זה,
כנראה שכבר מצאו כלה עבורי,

00:52:39:24 00:52:37:07
אני שמעתי על כל זה בדיעבד.

00:52:44:00 00:52:40:13
הם סיפרו שהכלה הייתה
עוד ילדה קטנה,

00:52:50:00 00:52:44:07
כיוון שהייתה קטנה, אמרו שתישאר
בביתה במשך שנה אחרי האירוסין,

00:52:58:08 00:52:50:11
במשך השנה הזו, הם עשו קציר
והכינו את עצמם לקראת החתונה.

00:53:06:06 00:52:58:16
אחרי שהשנה חלפה, אבי החתן

מבקש מאביה של הכלה לחתן אותם.

00:53:09:03 00:53:06:17

ואם שני האבות הסכימו,
הם מחתנים את ילדיהם.

00:53:14:06 00:53:10:00

לאחר שנה, כשאבי פנה לאב הכלה,
אבי הכלה סירב לחתן אותה.

00:53:20:08 00:53:14:09

הוא סירב בטענה שהיא עוד ילדה קטנה,
שלא ישלח אותה לבית של אנשים אחרים.

00:53:23:08 00:53:22:00

הם הכירו?
- מה?

00:53:32:08 00:53:23:11

האם הוריך והורי הכלה הכירו קודם?
- כן, הרי כולם חיו בכפרים סמוכים.

00:53:36:00 00:53:32:17

המשפחה של הילדה והמשפחה שלי
הכירו ביניהם קודם לכן.

00:53:40:02 00:53:36:17

אבל לא ידעת מי הייתה הכלה?
- לא ידעתי שום דבר!

00:53:42:24 00:53:40:04

אבל כשסיפרו לי אחרי זה
ידעתי מי הייתה אותה משפחה.

00:53:46:18 00:53:43:23

אחרי שהם סירבו לחתן
את ביתם, במקרה השני,

00:53:52:04 00:53:46:20

כנראה שלאבי היו דרכים ייחודיות,
כפי שסיפרתי לך הוא היה אדם חכם.

00:54:02:09 00:53:53:00

אביו לא היה קשיש, אבל מטרתו הייתה
שהוריו יזכו לשמוח בחתונה של נכדם,

00:54:04:13 00:54:02:11

זה היה הרצון
והחלום שלו!

00:54:09:20 00:54:04:24
הוא לא רצה לבזבז זמן, לכן לאחר
שהאיש הראשון סירב לחתן את בתו,

00:54:16:17 00:54:09:22
אבי הלך למקום אחר ומצא כלה עבורי,
ואז שוב היה צריך להמתין במשך שנה.

00:54:20:12 00:54:17:00
במקרה הראשון הייתי בן 15,
ואחרי השנה הזו הגעתי לגיל 16.

00:54:23:16 00:54:20:14
זאת אומרת אחרי שנה נוספת,
הגעתי לגיל 17.

00:54:27:06 00:54:24:01
הזמן עבר בחיפושים אחר הכלה?
- כן, בזמן הזה הם חיפשו כלה!

00:54:31:20 00:54:27:22
אבל מה קרה, הורי הכלה
לא הגיעו להסכמה?

00:54:34:21 00:54:31:24
במקרה הראשון האבא סירב לחתן
את בתו, כיוון שהייתה ילדה קטנה.

00:54:38:05 00:54:35:00
במקרה השני, אני לא יודע
למה האבא סירב לחתן את בתו,

00:54:42:02 00:54:38:09
אבל החליטו שקודם נסיים
ללמוד ואז ידענו על החתונה.

00:54:45:13 00:54:42:15
אבי הכלה ביקש לחכות
עד ששנינו נסיים את הלימודים,

00:54:50:03 00:54:45:17
ורק אחרי זה הוא יסכים
לחתן אותנו, זה מה ששמעתי.

00:54:53:19 00:54:50:15
כשאבי הכלה ביקש זאת,
אבי השיב לו,

00:55:00:15 00:54:53:21
שיוכלו לחתן אותנו השנה, ואז בתו

תחזור ללימודיה וגם אני אחזור,

00:55:04:07 00:55:01:18
הוא סירב לחתן את בתו לפני
שתסיים את הלימודים, וזה נגמר!

00:55:08:14 00:55:05:14
זה הסתיים ככה
גם במקרה השני.

00:55:12:10 00:55:08:17
לאחר מכן מצאו
את אשתי המסכנה.

00:55:17:03 00:55:13:21
זאת אומרת, היא לא מסכנה,
אני חושב שהיא ברת מזל.

00:55:20:17 00:55:17:05
כפי שאת יודעת,
גם היא הייתה ילדה קטנה.

00:55:28:08 00:55:22:10
ואז הוריי הגיעו להסכמה
עם הוריה וקבעו מועד לחתונה,

00:55:31:00 00:55:28:24
אחרי שפעלו בכל
הדרכים, הם הסכימו.

00:55:36:14 00:55:31:02
הרי האל בונה
את המשפחות בדרכו שלו.

00:55:42:13 00:55:38:01
אחרי שעברנו הכול, נראה שזו
המשפחה שהאל בחר עבורנו.

00:55:48:07 00:55:43:00
הוריה של הכלה הסכימו,
לכן התחתנתי בגיל 18.

00:55:51:09 00:55:49:09
אבל למעשה התחילו לחפש לי
כלה עוד כשהייתי בן 15.

00:55:56:20 00:55:51:11
אם הוריי הילדה היו מסכימים אז,
אז היו מחתנים אותי בגיל 16.

00:56:03:04 00:55:58:01

לכן כל זה קורה
אם המשפחה עשירה.

00:56:06:21 00:56:03:08

הסתכלו על העושר של משפחת החתן
או גם על משפחת הכלה?

00:56:11:20 00:56:06:22

הם הסתכלו על העושר
של שתי המשפחות!

00:56:15:06 00:56:11:22

אם היו מוצאים התאמה בין החתן לכלה,
הם הסתכלו על העושר של שתי המשפחות.

00:56:19:21 00:56:15:20

לפי החשיבה הזו, אחרי החתונה
הם יגדלו בבית הוריהם.

00:56:29:18 00:56:20:20

לפי המנהג של הכפר, מקובל שיגדלו
בבית הוריהם עד שיהיו עצמאיים.

00:56:39:22 00:56:30:16

זאת אומרת, הורי של הכלה הסכימו
כיוון שהוריך הסכימו לגדל אותה?

00:56:41:11 00:56:40:01

כן, את צודקת לגמרי!

00:56:47:21 00:56:41:14

כמה שנים היא גדלה אצלכם?
- למעשה היא גדלה בבית שלנו.

00:56:54:09 00:56:47:23

אבל ההגדרה של לגדול,
הכוונה שתמנע ממגע עם אחרים.

00:57:01:12 00:56:54:11

לפי המנהג, נתנו לה 3 שנים
לגדול אצל הוריה ואחים שלה.

00:57:04:20 00:57:01:23

במהלך שלוש השנים, היא הייתה
הולכת להוריה וחוזרת לבית שלנו.

00:57:08:02 00:57:04:24

זה קרה אחרי שהתחתנתם?
- כן, אחרי שהתחתנו.

00:57:12:06 00:57:08:11
ככה חיינו במשך 3 שנים אחרי
שהתחתנו, הרי הייתה עדיין קטנה.

00:57:17:10 00:57:12:08
אתה זוכר את החתונה שלכם?
- בוודאי שאני זוכר!

00:57:21:24 00:57:17:13
הייתי אז בן 18,
הייתי כבר אדם בוגר.

00:57:24:13 00:57:23:00
מה אתה זוכר
מהחתונה שלכם?

00:57:29:05 00:57:24:15
מכיוון ששאלת מה אני זוכר,
ראשית נתחיל בחתונה עצמה.

00:57:33:06 00:57:29:24
כפי שסיפרתי לך קודם
החתונה התקיימה בבית שלנו.

00:57:42:24 00:57:34:02
שחטו פרה לחתונה, קודם לכן ביקשו
מהשכנים עזרה בהכנת האוכל לחתונה.

00:57:48:00 00:57:43:01
הם שחטו פרה והזמינו
את השכנים לסעודה,

00:57:52:02 00:57:48:02
ואז ביקשו מהם בהכנות האוכל
והמשקאות במועד של החתונה.

00:57:58:11 00:57:52:08
לכן בבוקר של החתונה שלי,
שחטו פרה גדולה שהייתה בבעלותנו.

00:58:01:20 00:57:58:13
אחרי ששחטו אותה, כל השכנים
הגיעו לביתנו לעזור.

00:58:07:22 00:58:02:17
באותה תקופה נתנו
הרבה כבוד לחתנים.

00:58:15:08 00:58:08:10

באותם הימים, אם אני לא טועה,
במשך יותר מחמישה ימים,

00:58:22:08 00:58:15:11
הם דאגו שאני לא אסתובב לבד,
אלא בליווי האחים והחברים שלי,

00:58:25:01 00:58:22:17
לכן החברים שלי
ליוו אותי לכל מקום.

00:58:32:17 00:58:25:20
ביום לפני החתונה, כשהלכנו לנהר
לשטוף את בגדינו ולטהר את עצמנו,

00:58:39:06 00:58:32:24
הלכנו לנהר בליווי של השכנים
והחברים, זה כמו להכתיר מלך!

00:58:41:23 00:58:39:09
הם ליוו אותך בשירה?
- מה?

00:58:44:14 00:58:41:24
הם שרו לך בדרך לנהר?
- באותו יום אין שירים.

00:58:47:18 00:58:44:16
התחילו לשיר בערב אותו היום,
אחרי שחזרנו מהנהר.

00:58:52:12 00:58:49:08
בערב ערכנו סעודה,
לאחר שאכלנו ושתינו.

00:58:56:10 00:58:52:13
למחרת בונים אוהל גדול,
בדומה לאוהלים שאת מכירה.

00:59:01:04 00:58:56:23
המשפחה והשכנים התאספו,
היה הרבה קש והרבה קרשים,

00:59:04:08 00:59:01:06
ואז בנו את האוהל
בצורה טובה עם הקש.

00:59:06:24 00:59:04:09
אני זוכר היטב
את היום הזה!

00:59:16:04 00:59:07:03
כל התושבים הקיפו אותי ושמרו עליי,
באותו יום התרגשתי כמו מלך!

00:59:22:15 00:59:16:10
לכן באותם הימים
הרגשתי שמחה גדולה!

00:59:31:12 00:59:23:14
מלבד השמחה הטבעית של הילדות,
הרגשתי שמחה מסוג אחר.

00:59:38:20 00:59:31:17
ביום החתונה הכינו רטבים שונים,
ואז כל המשפחה והשכנים הגיעו.

00:59:43:15 00:59:38:23
גם הדודים של אמי שגרו מחוץ לכפר
הגיעו, כמו כן גם הקייסים הגיעו.

00:59:49:15 00:59:44:05
אם את זוכרת, היה דבר שנקרא
"כשרה", זה הסימן שמבדל את החתן.

00:59:56:04 00:59:50:10
אחרי שאוכלים את סעודת הצהריים,
מביאים כיסאות גבוהים לטקס ה"כשרה",

01:00:02:23 00:59:56:10
כדי שהחתן והכלה יוכלו לשבת,
אחרי הסעודה מכשירים אותם.

01:00:09:19 01:00:03:14
מי שערך את טקס ההכשרה היה קייס
שנשוי כהלכה ושאינו גרוש.

01:00:14:10 01:00:10:09
באותו רגע, נכח באירוע הדוד
של אמי, ששמו אבא צגהון.

01:00:18:24 01:00:14:14
הוא היה האח הגדול
של אבא של אמי.

01:00:24:01 01:00:19:02
הזמינו אותנו לחתונה, הוא הגיע מכפר
סרמלה כדי לעשות לי את טקס הכשרה.

01:00:30:13 01:00:24:13

כפי שהזכרתי, הכשרה היא סרט לראש
שהוא הכין אותו בצבעים אדום ולבן.

01:00:33:21 01:00:31:03

אחרי שקשרו את הסרט
בצבע אדום לבן,

01:00:38:19 01:00:33:24

היה גם, בארץ קוראים לזה סְגֵנָה,
בכפר שלנו קראו לזה "כשר-קונטה".

01:00:42:11 01:00:39:14

אני אספר לך בהמשך
מה היו עושים עם זה.

01:00:49:24 01:00:43:12

ואז הקייס ישב מולי ואני
ישבתי מולו, כמו עכשיו.

01:00:55:12 01:00:50:09

בהתחלה הקייס הניח את "הסרט כשרה"
על הרגליים שלי תוך כדי שהוא מברך,

01:00:58:02 01:00:55:15

אחרי שהוא בירך, הוא הניח
את הסרט על הברכיים שלי.

01:01:01:17 01:00:58:09

הקייס הניח עליך רק את הסרט האדום?
- הסרט האדום והלבן היו מחוברים.

01:01:07:08 01:01:02:04

אחרי שהניח את הסרט על הברכיים,
הוא קשר לי את זה על המצח שלי.

01:01:15:03 01:01:07:23

בזמן הטקס, הנשים היו צריכות
לתמוך בי כדי שלא אבהל.

01:01:20:24 01:01:15:21

באמת, היו שתי נשים, אחת איפרה
את עיניי, והשנייה אחזה בי מאחור.

01:01:24:07 01:01:21:02

הנשים היו נשואות לפי החוק
ולא גרושות או נשואות בשנית.

01:01:29:02 01:01:24:20

אני זוכר שבאותו רגע,
האישה שהחזיקה לי את הלב,

01:01:33:14 01:01:29:05
הייתה אשתו של קייס מִנְגְסְטוֹ,
זכרונו לברכה.

01:01:38:00 01:01:33:18
היא הייתה הבת של דודה של אבי,
היא החזיקה לי את הלב.

01:01:43:06 01:01:38:16
ואשתו של בן דוד שלי,
גם היא הייתה אישה מבוגרת,

01:01:45:23 01:01:43:08
היא איפּרה את עיניי.

01:01:51:16 01:01:46:02
היה נהוג לאפר גברים, היא איפּרה
את עיניי ומרחה קרם על ראשי.

01:01:56:05 01:01:52:02
אחרי שאיפּרו אותי,
קשרו את סרט ההכשרה על ראשי,

01:02:00:01 01:01:56:21
זוה אומר שההכתרה שלי כמלך
קיבלה תוקף גדול עוד יותר.

01:02:05:00 01:02:01:03
למה האישה החזיקה לך את הלב?
- כדי שאני לא אבהל.

01:02:07:14 01:02:05:03
אם אומר לך את האמת,
זה היה מאוד מבהיל!

01:02:11:15 01:02:07:16
מה הבהיל אותך?
- כל ההכנות שעשו לחתונה,

01:02:18:24 01:02:11:18
ההכנות וההתרגשות שהייתה
באותו רגע היה מאוד מלחיץ!

01:02:20:16 01:02:19:01
בגלל זה היא
החזיקה לך בלב?

01:02:26:09 01:02:20:18
היא עמדה מאחוריי והחזיקה

לי את הלב בצורה הזאת.

01:02:29:02 01:02:26:20

במקביל, האישה השנייה
איפרה את עיניי.

01:02:35:11 01:02:29:24

הן עשו את זה בזמן שהקייס ערך
את הטקס או לפני הטקס עצמו?

01:02:38:21 01:02:35:14

התחילו לפני הקייס והמשיכו
עד שהקייס סיים את הטקס.

01:02:43:15 01:02:39:16

האישה עמדה מאחוריי ותמכה בי
עד שהקייס סיים את הטקס.

01:02:45:02 01:02:43:18

מה בנוגע לאיפור בעיניים?
- מה?

01:02:48:22 01:02:45:04

למה שימש האיפור לעיניים?
- כדי שנראה טוב, מה יכול להיות!

01:02:52:17 01:02:49:02

הן מרחו את האיפור בתוך העיניים?
- כן, הן מרחו קצת בתוך העיניים.

01:02:56:00 01:02:52:19

אני לא מבין בעצמי

למה היו עושים את זה!

01:03:03:19 01:02:57:13

אחרי שקיימו את טקס הכשרה,
כולם חזרו לשבת במקומם.

01:03:11:22 01:03:05:08

לאחר זמן קצר, אבי בחר
כמה אנשים שיהיו השושבינים.

01:03:15:05 01:03:13:02

בנושא הזה היה צריך
להגיע להסכמות,

01:03:20:08 01:03:15:08

גם אצל הנשים היה צריך להסכים שלא
יהיו יותר מידי או פחות מידי אנשים.

01:03:26:17 01:03:20:14
לכן לפי ההסכם הזה, אבי בחר
ומינה עבורי את שושבינים.

01:03:31:20 01:03:26:18
כמו כן היה נהוג למנות
אדם מבוגר שיהיה שושבין ראשי,

01:03:37:16 01:03:31:22
הוא היה אחראי ושמר על הסדר
שהדברים לא יהרסו במהלך החתונה.

01:03:40:24 01:03:37:18
אבי בחר גם בשושבין הראשי,
שהוא היה בנה של דודה שלו.

01:03:46:22 01:03:41:19
ואז הכינו אתונות, רכבנו עליהם
ויצאנו לדרך לבית של הכלה.

01:03:52:00 01:03:47:11
את הטקס כשרה עשו רק לך?
- את מה?

01:03:53:24 01:03:52:02
בזמן הטקס, הכלה הייתה בביתה?
- כן.

01:03:56:17 01:03:54:02
זאת אומרת שרק לך קשרו
את הסרט על ראשך?

01:04:01:09 01:03:56:18
כן, רק אני קשרתי את הסרט
על ראשי, רק לגברים עשו כך.

01:04:07:08 01:04:02:17
ואז הלכנו, הדרך מכפר סקלט
לכפר סרמלה הייתה ארוכה.

01:04:13:16 01:04:08:20
אפילו בריצה לקח כ 5-6 שעות
להגיע לשם, הדרך מאוד ארוכה.

01:04:20:04 01:04:14:15
ואז הלכנו עד לשם תוך כדי
שאנחנו שרים ורוקדים.

01:04:27:13 01:04:20:17
בדרכנו לשם, כשעוברי אורח שאלו

מי מתחתן, ואמרו להם שאני מתחתן,

01:04:30:22 01:04:27:22
הם עזבו את דרכם הצטרפו אלינו
וליוו אותנו לבית הכלה.

01:04:35:16 01:04:31:14
בנוסף דודים של אמי ואבי חיכו
לנו באמצע הדרך והצטרפו אלינו.

01:04:42:12 01:04:35:22
לכן הגענו לבית הכלה מספר כפול
של אנשים ממה שאבי תכנן שיהיו.

01:04:49:19 01:04:43:13
לאחר שהגענו לשם, כל האנשים
שהוזמנו לחתונה הגיעו לבית הכלה.

01:04:53:00 01:04:50:02
אם היו מגיעים עוד אנשים
היה נוצר בלגן.

01:05:00:23 01:04:53:22
אני זוכר שהגענו לבית הכלה לאחר
שקיעת השמש, בשירה ובריקודים.

01:05:03:18 01:05:01:23
בבית הכלה קיבלו אותנו
בצורה מאוד טובה.

01:05:10:11 01:05:05:04
ואז נשארנו אצלם כל הלילה,
שרנו, אכלנו, רקדנו וקפצנו,

01:05:14:08 01:05:10:14
המשפחה של הכלה ישבו בצד אחד
והמשפחה של החתן בצד השני.

01:05:19:13 01:05:15:00
היה לנו לילה מאוד שמח,
כולם שרנו ורקדנו כל הלילה.

01:05:26:17 01:05:20:00
החתן לא שר ולא קם לרקוד, מכיוון
שהוכתרתו כמלך, ישבתי ומחאתי כפיים.

01:05:29:00 01:05:26:18
החתן רק יושב ומסתכל?
- כן, יושב ומסתכל עליהם שרים.

01:05:33:02 01:05:29:01
ומדי פעם צוחק עם האנשים,
זה היה המנהג.

01:05:37:04 01:05:34:03
האם אחרי שהגעת לביתה
ראית את הכלה בשלב הזה?

01:05:40:12 01:05:37:09
איפה?
- לאחר שהגעת לביתה של אשתך.

01:05:44:18 01:05:40:18
ראית אותה, איך היא נראית?
- בהתחלה אף אחד לא הראה לי אותה.

01:05:50:14 01:05:45:22
באותו יום לא ראיתי אותה,
ראיתי אותה רק ביום למחרת.

01:05:56:09 01:05:50:17
הגענו אליהם בבוקר וישנו שם בלילה,
ולמחרת ביקשנו שיתנו לנו את הכלה.

01:06:01:10 01:05:56:24
ואז ביקשו מהאדם שהיה אחראי
על הכלה שימסור לנו את הכלה.

01:06:06:10 01:06:01:23
השושבין שלי סחב את סרט הכשרה,
ולכלה מינו אדם אחר שילווה אותה,

01:06:13:12 01:06:06:16
ואז המלווה הולך לכלה, והוא
נשבע שישמור עליה כמו אחותו,

01:06:17:18 01:06:13:24
ואז הוא לוקח אחריות עליה
עד שהחתונה מסתיימת.

01:06:23:15 01:06:18:01
במה המלווה עזר לכלה?
- למעשה לא עזר לה בשום דבר.

01:06:28:24 01:06:23:22
לכלה היה אסור לאכול בפנים חשופות,
היו מאכלים אותה כשפניה מכוסות.

01:06:36:18 01:06:30:02
זה היה אחד הדברים, היו מרימים

את ראשה ומעודדים אותה לאכול איתם.

01:06:43:14 01:06:37:19

בנוסף לזה, הנשים היו
מלבישות את הכלה במכנסיים.

01:06:47:23 01:06:43:19

אילו מכנסיים הלבישו אותה?
- מכנסיים רגילות.

01:06:51:15 01:06:48:06

אם תשאלי למה לבשה מכנסיים...
- הלבישו אותה מתחת לשמלה שלה?

01:06:54:06 01:06:51:16

כן, לבשה את המכנסיים
מתחת לשמלה שלה.

01:06:58:16 01:06:54:08

מי שנתן לה ללבוש את המכנסיים
היה המלווה שהיה אחראי עליה.

01:07:03:13 01:06:58:19

הוא הלביש אותה,
ואז הביאו אותה אלינו.

01:07:07:23 01:07:03:15

המשפחה שלי שרים וחיכו להגעתה,
והם הביאו את הכלה אלינו בשירה.

01:07:13:01 01:07:08:22

אחרי שהביאו אותה, פרסו לנו
שטיח והתיישבנו על השטיח.

01:07:15:02 01:07:13:03

ורק אז ראיתי שהיא עוד ילדה קטנה.

01:07:19:02 01:07:15:24

וראיתי אז רק את הגוף שלה
ולא ראיתי את הפנים שלה.

01:07:24:02 01:07:21:23

באותו רגע לא ראיתי
את פניה ואיך היא נראית.

01:07:29:12 01:07:25:00

מכיוון שהיא הייתה ילדה קטנה,
היא בכתה שהפרידו אותה מאימה.

01:07:32:13 01:07:30:01

היא בכתה ואנשים עודדו אותה
ואמרו לה להפסיק לבכות.

01:07:38:11 01:07:33:00
ואז הושיבו אותה לידי,
זה היה לקראת הערב.

01:07:43:02 01:07:39:00
החלטנו ללכת יחד עם הכלה, השושבין
שנשלח על ידי אבי אחראי על כל זה.

01:07:47:07 01:07:43:10
הוא הורה לנו לצאת לדרך,
לקחנו את הכלה על אתון,

01:07:52:14 01:07:48:03
וככה יצאנו לדרך, באמצע הדרך
ישנו אצל קרוב משפחה שלנו.

01:07:57:24 01:07:53:07
ואז, למחרת בבוקר, כשנהיה
חמים, הגענו לכפר שלנו.

01:08:01:22 01:07:58:15
המתנו מעט מחוץ לבית, כיוון
שלא היו מוכנים כשהגענו לביתנו.

01:08:08:02 01:08:02:11
זה מה שאני זוכר, שחיכינו להם
במגרש גדול בזמן שארגנו את הבית.

01:08:12:23 01:08:09:11
ואז נכנסנו לבית בשירה
כפי מה שהיה מקובל,

01:08:17:04 01:08:13:00
שרנו ורקדנו עד
שכל הבית התמלא אבק.

01:08:24:06 01:08:18:01
כל השכנים וקרובי המשפחה התאספו
ונכנסו לאוהל בשירה ובריקודים.

01:08:27:13 01:08:24:08
אחרי שנכנסנו לאוהל, כולם
ישבו באוהל לאכול ולשתות.

01:08:35:07 01:08:27:14
לאחר מכן, הייתה לנו
בהמה עקרה ולא הולידה,

01:08:38:02 01:08:35:10
למחרת הם שחטו גם
את אותה פרה לכבוד החתונה.

01:08:43:17 01:08:38:21
כמה שוורים שוחטים בחתונה אחת?
- סיפרתי לך קודם.

01:08:50:08 01:08:44:00
רק בעלי ממון הרשו לעצמם, מי שאינו
בעל ממון התקשה לשחוט אפילו פר אחד.

01:08:58:21 01:08:51:14
בנוסף רצו לשחוט עוד פר גדול,
כיוון שהייתי הבן הראשון במשפחה.

01:09:04:04 01:08:59:02
אבי רצה לשחוט עוד פר נוסף,
ואנשים שכנעו אותו לוותר.

01:09:08:22 01:09:04:16
לכן רק מי שיש לו עושה כך,
אין לזה שום משמעות אחרת.

01:09:18:10 01:09:10:18
וכך בילינו כמה ימים, כמו כן
היה זמר ניגן ועשה שמח בחתונה.

01:09:25:06 01:09:20:18
מתי ראית איך נראות פניה?
- של מי?

01:09:26:12 01:09:25:12
של אשתך?

01:09:33:00 01:09:27:21
לגבי אשתי, היה המלווה
שהיה אחראי עליה ושמר עליה,

01:09:40:00 01:09:33:02
הוא היה מעודד אותה, מאכיל ומשחק
איתה, כדי שהיא לא תתגעגע לביתה.

01:09:48:13 01:09:40:15
עד שישי לא היינו באוהל, טיילנו
במקומות שונים וחזרנו לאוהל.

01:09:52:09 01:09:48:18
בנוסף לכך כל הזמן הכלה נשארה

עם אחיות שלי ולא ישבה באוהל.

01:09:57:10 01:09:52:24

היו לי אחיות קטנות בגילה,
שלחו אותה לשחק יחד איתם.

01:10:00:09 01:09:57:17

לא התחשבו בעובדה
שהיא הייתה הכלה.

01:10:06:14 01:10:00:12

הבית של סבי היה קרוב אלינו,
לקחו אותה לשם ושיחקו איתה.

01:10:09:20 01:10:07:03

היא שהתה בבית של סבי,
וכשהיו מגיעים אורחים לאירוע,

01:10:14:03 01:10:09:22

הגיעה לאוהל והושיבו אותה לידי,
בשאר הזמן היא הייתה עם אחיותיי.

01:10:17:06 01:10:14:14

זה היה המנהג המקובל.

01:10:21:04 01:10:18:21

אבל מתי ראית
אותה בפעם הראשונה?

01:10:26:17 01:10:23:00

כמו שסיפרתי לך קודם,
ראיתי אותה בפעם הראשונה

01:10:32:09 01:10:27:09

בזמן שישבה באוהל וביקשה למזוג
לי משקה, וכשהגישה לי את המשקה,

01:10:33:21 01:10:32:12

רק אז ראיתי
את פניה לראשונה!

01:10:38:12 01:10:34:00

היא ביקשה למזוג משקה בשבילך?
- כן, היה ביקשה בשבילי.

01:10:43:07 01:10:38:19

מזגו לה והניחה את הכוס מולי,
רק אז ראיתי איך היא נראית.

01:10:47:18 01:10:43:18

היא הייתה מאוד בהירה
מאז שהיא הייתה קטנה,

01:10:51:02 01:10:47:20
היא הייתה דובשנית
ויפה מאוד.

01:10:57:24 01:10:51:12
מלבד זה שהייתה ילדה קטנה,
היא הייתה בהירה ומאוד יפה.

01:11:02:20 01:10:59:12
ואז אמרתי לעצמי בלב,
שמאותו רגע היא שלי ואני שלה.

01:11:06:01 01:11:03:01
ואז ישבנו רגועים
ושלווים באוהל.

01:11:10:08 01:11:06:23
לאחר מכן היא התרגלה להסתובב
בלי הכיסוי שעל פניה.

01:11:20:08 01:11:10:22
לפני שהתחתנו, היא הייתה שומעת הרבה
את שמי ושהיא ברת מזל שהתחתנה איתי.

01:11:22:24 01:11:20:10
ככה היו אומרים לה?
- כן היא שמעה שדיברו עליי.

01:11:27:02 01:11:23:13
ואז אחרי שהתחתנו
וראינו זה את זה,

01:11:34:04 01:11:27:06
היא הלכה וסיפרה לאנשים, שהיא כבר
שבעה מ"טלהון" שדיברו עליו כל הזמן.

01:11:43:17 01:11:36:14
ככה היו מספרים, ואלו הבדיחות
היפות שנהנינו מהם בילדותנו.

01:11:52:21 01:11:45:00
קודם סיפרת שהמלווה של הכלה
דאג שהיא תלבש מכנסיים.

01:11:54:21 01:11:52:23
מה הייתה הסיבה
שהיא לבשה מכנסיים?

01:11:59:22 01:11:55:18
אני אספר לך מה הסיבה
שהיא לבשה מכנסיים.

01:12:02:19 01:12:00:14
היו לוקחים
את הכלה על אתון,

01:12:06:01 01:12:03:02
היא לבשה מכנסיים כדי שלא תהיה
חשופה בזמן שהעלו אותה על האתון.

01:12:08:13 01:12:06:05
לא הייתה מטרה אחרת,
רק שלא תהיה חשופה.

01:12:14:03 01:12:08:16
השמלה לא יכלה להסתיר, לכן הלבישו
אותה במכנסיים כדי שלא תהיה חשופה.

01:12:18:17 01:12:14:05
היא לבשה מכנסיים כדי שלא תהיה
חשופה בזמן שעולה ויורדת מהאתון.

01:12:26:01 01:12:19:19
אחרי שהתחתנתם, היא גדלה
עם הוריך כמו הילדה של המשפחה?

01:12:29:02 01:12:26:03
כן, היא הייתה ילדה קטנה
ולכן הוריי גידלו אותה.

01:12:34:13 01:12:29:05
כדי שלא תתגעגע יותר מדי להוריה,
מדי 3-4 חודשים אבי היה מכין אתון,

01:12:39:19 01:12:35:01
ומבקש מאיתנו שניקח אותה להוריה
והיינו לוקחים אותה להוריה.

01:12:43:03 01:12:39:24
וכשהיא רצתה לחזור אלינו, אבי שוב
שלח אותנו עם האתון להביא אותה.

01:12:49:01 01:12:43:08
לרוב, אחים שלי היו לוקחים
ומחזירים אותה עם האתון.

01:12:50:23 01:12:49:04

מכיוון שהייתה ילדה קטנה,
לא הייתה אפשרות אחרת.

01:12:58:09 01:12:51:03
אבל אצלנו היא גדלה מאושרת ושמחה
יחד עם האחיות שלי והמשפחה שלי.

01:13:05:01 01:12:59:09
אני, לעומת זאת, הייתי ביישן,
הייתי מתבייש מההורים של אשתי.

01:13:09:03 01:13:05:22
היית מתבייש מהם?
- כן, התביישתי מהם הרבה זמן.

01:13:16:03 01:13:09:13
אפילו אחרי שעלינו לארץ, כאן
הבעל והורי האישה צוחקים יחד,

01:13:18:14 01:13:16:07
אבל אני מתייחס
אליהם בכבוד רב.

01:13:22:17 01:13:19:02
אני קורא לאבי אבא,
ולאמי אימא,

01:13:26:11 01:13:23:06
להבדיל מהרבה אנשים אחרים,
אני לא צוחק איתם עד היום.

01:13:31:01 01:13:26:13
כיום גם אני חיתנתי ילדים,
אבל עד היום אני מכבד את הוריי.

01:13:36:02 01:13:32:00
אני תמיד מקבל את פניהם בשלום
ולא שיניתי את גישתי בהתאם לזמן.

01:13:44:16 01:13:36:23
בזמן שאשתך גרה בביתכם, היית
מדבר איתה ומשחק איתה מדי פעם?

01:13:46:10 01:13:45:00
כשחיינו בכפר?
- כן.

01:13:50:02 01:13:47:15
אני מתכוונת, לאחר שהיא עברה
לגור בביתכם, אצל אמך.

01:13:52:20 01:13:50:05
כן, לאחר שהיא עברה לגור איתנו.
- באיזו דרך הכרתם זה את זו?

01:13:56:20 01:13:53:01
היא ידעה שאני בעלה,
ואני ידעתי שהיא אשתי,

01:14:03:18 01:13:57:07
אבל רק בשלב יותר מאוחר,
בערך אחרי שנתיים-שלוש,

01:14:09:03 01:14:03:24
אמרו לה לשטוף את הרגל של בעלה,
אז היא כבר ידעה לעשות זאת היטב.

01:14:14:21 01:14:10:18
לפני כן, סיפרתי לך שאבי
אסר שהבנים ישבו בבית.

01:14:20:02 01:14:15:01
לכן גם אחרי שהתחתנתי לא ישבתי
בבית, כל הזמן עבדנו מחוץ לבית.

01:14:24:21 01:14:20:18
אבל ככל שעבר הזמן, היא גדלה,

01:14:32:12 01:14:26:02
ואז אמרו לה לשטוף את הרגל לבעלה,
ורק אז אשתי התחילה לשטוף את רגליי.

01:14:42:22 01:14:33:22
לאט לאט לימדו אותה איך שוטפים
ואת כל מה שהאישה עושה לבעלה.

01:14:49:04 01:14:43:22
ככה חיינו במשך שלוש שנים,
ואחרי זה הפכנו רשמית לבעל ואישה.

01:14:53:09 01:14:50:06
ומאז גם אישרו לה
לישון איתי יחד.

01:14:55:08 01:14:53:22
מי נתן לה את האישור?
- מה?

01:15:00:02 01:14:55:18
מי אישר לה שהיא תישן יחד איתך?

- ההורים שלי.

01:15:06:20 01:15:00:10
מה היה קורה אם היית מבקש לישון
איתה לפני שהשלוש השנים עברו?

01:15:09:24 01:15:07:18
אי אפשר היה לבקש דבר כזה.
- בכל זאת.

01:15:15:06 01:15:10:02
הייתה התחייבות להורים שלה
שלא נישן יחד ב-3 שנים האלו.

01:15:23:17 01:15:15:14
אבי לא אהב להפר התחייבויות, מעולם
הוא לא הפר התחייבות כלפי אחרים.

01:15:28:17 01:15:24:21
כלומר, חיכית לה במשך 3 שנים?
- כן, חיכיתי 3 שנים.

01:15:32:21 01:15:28:23
אף לא אמרתי כלום לאבי בנוגע לזה,
אבל בשיחות עם חבריי הייתי אומר,

01:15:38:08 01:15:32:23
אף שחיתנו אותי אינני רואה
את אשתי, מה זה הדבר הזה!

01:15:45:12 01:15:39:15
רק עם חבריי שוחחתי כך, אבל בבית
לא היה לי אומץ לבקש שיתנו אותה.

01:15:49:00 01:15:45:19
זה לא היה מקובל?
- לא, אין דבר כזה בביתנו.

01:15:53:22 01:15:50:06
אם אבי החליט משהו,
זו החלטה סופית.

01:15:57:21 01:15:54:04
מעבר לכך, כשאחיות ודודים שלה
באו לבקר, הם היו אומרים לאבי,

01:16:02:02 01:15:57:24
שהוא יעשה טוב אם ייתן לנו להיות
ולגדול יחד, ולא לגדל אותנו בנפרד.

01:16:06:00 01:16:02:04
מה ההיגיון אחרי שחיתנו אותנו,
למה אנחנו צריכים להיות בנפרד?

01:16:09:14 01:16:06:03
למה הכלה צריכה לישון בנפרד
ואני בנפרד, כך אמרו לו.

01:16:14:03 01:16:09:17
הוא השיב להם שהוא יודע
מה הוא עושה ושלא יתערבו.

01:16:17:02 01:16:14:18
אבל הם אמרו לאביו דברים כאלו?
- מה?

01:16:21:08 01:16:17:03
אמרו לאביו דברים כאלו עליכם?
- כן, כן, אמרו לו.

01:16:24:17 01:16:21:17
היו אומרים לו
שילדים צריכים לגדול יחד.

01:16:36:19 01:16:29:05
האם לא היו לך ויכוחים עם אביו,
ובקשות חוזרות שישנה את החלטתו?

01:16:42:05 01:16:36:22
להתנגד להחלטתו של אביו?
כפי שאני זוכר היטב...

01:16:47:10 01:16:42:24
אחרי שהתחנתני נהייתי עצמאי,
ועמדתי לעזוב את בית הוריי,

01:16:53:12 01:16:47:13
רק אז העזתי לומר לאביו, שאני גדול
ויכול לקחת אחריות על עצמי.

01:16:59:20 01:16:53:15
לפני זה, לא העזתי לומר להגיד
לו שאני עצמאי ואחראי על עצמי.

01:17:05:02 01:16:59:24
אני לא זוכר שהיה לי ויכוח
עם אביו בנושא הזה.

01:17:07:19 01:17:05:04
אבל אחרי שהתחנתני ותכננתי

לעזוב, פניתי לאבי ואמרתי לו,

01:17:15:23 01:17:08:01
שמהיום אני לוקח אחריות על חיינו,
ויכול לנהל את חיי לפי הרצונות שלי.

01:17:20:13 01:17:16:11
אמרתי לו שאין הצדקה שאנהל
את חיי לפי החלטותיו בלבד.

01:17:27:15 01:17:20:23
אחרי ששוחחנו ככה, הוא הנהן בראשו
ושאל האם זה המצב, והסכים לדבריי!

01:17:34:05 01:17:28:12
מעבר לשיחה הזו,
מעולם לא היו לנו ויכוחים.

01:17:40:23 01:17:34:06
כשמישהו במשפחה כעס, הוא עזב
את הבית ליום-יומיים כדי להירגע.

01:17:46:11 01:17:41:03
הוא הלך לדודים,
אף אחד לא התווכח בתוך הבית!

01:17:59:05 01:17:51:12
זאת אומרת, כל זה נובע
מהכבוד שרחשתם לאביכם.

01:18:05:03 01:17:59:07
באילו נושאים אחרים היית צריך
לכבד את החלטותיו של אביכם?

01:18:10:12 01:18:05:06
זאת אומרת, הייתם חייבים
לציית להחלטותיו בכל נושא?

01:18:16:10 01:18:10:16
אחד הנושאים החשובים שלמדנו
בחינוך של המשפחה הוא הכבוד!

01:18:22:18 01:18:16:11
המשמעות של כבוד, זה לא רק
להגיד זה לזה אני אוהב אותך.

01:18:28:19 01:18:23:10
כבוד זה שהילדים הקטנים
מכבדים את האנשים המבוגרים,

01:18:34:02 01:18:29:15

כבוד זה שילדים יכבדו
את הוריהם, זה כבוד!

01:18:40:12 01:18:34:16

לכן כשאבי היה מגיע לבית, הייתי
קם מהמקום ונותן לו כיסא לשבת,

01:18:49:16 01:18:40:24

ולפעמים הייתי שוטף את רגליו,
ומוזג לו משקה "טלה" לשתות...

01:18:54:18 01:18:51:07

למעשה, התחלתי לשבת ולאכול איתם
רק אחרי שהפכתי לאדם בוגר.

01:18:59:05 01:18:54:22

כפי שסיפרתי לך קודם,
אפשר לומר שגדלתי מחוץ לבית.

01:19:05:18 01:18:59:20

כשעבדנו בחוץ ואבי ביקש לארגן
לו אתון למסע, הייתי מארגן לו.

01:19:11:22 01:19:06:12

אם הוא היה שאתלווה אליו,
הייתי מוביל את האתון והולך איתו.

01:19:16:12 01:19:12:02

היה לו גם נשק, הייתי לוקח
את הנשק והולך איתו יחד.

01:19:25:18 01:19:17:00

הלכתי איתו לכל מקום, והייתי
חייב לציית לכל החלטותיו של אבי.

01:19:30:00 01:19:26:19

חייבים לבצע
את החלטותיו של אבי.

01:19:33:17 01:19:31:09

זה נקרא כבוד!

01:19:42:10 01:19:33:19

לפי המסורת שלנו, נותנים כבוד כזה
לא רק להורים, אלא לכל אדם מבוגר!

01:19:48:11 01:19:43:08

הכבוד הבסיסי הוא להרכין את הראש
ולומר שלום לאנשים מבוגרים.

01:19:51:15 01:19:48:20
בנוסף מתכופפים לנשק
את הברכיים שלהם.

01:19:56:11 01:19:52:13
בנוסף לזה, צריך להכין
להם אוכל ומקום ישיבה.

01:20:00:06 01:19:56:18
ואם האדם המבוגר רוצה משהו,
צריך לשאול אותו מה רצונו,

01:20:05:18 01:20:00:09
אם יש משהו שרצה או ביקש,
צריך להקשיב לביקשותיו.

01:20:09:12 01:20:05:21
אם היה צריך להביא משהו ממקום אחר,
הוא הציע את עצמו ללכת להביא את זה

01:20:12:16 01:20:09:24
והלך להביא מה שביקשו ממנו.

01:20:19:15 01:20:14:13
כל המעשים האלו נחשבים כבוד,
וככה כיבדנו אנשים מבוגרים.

01:20:23:01 01:20:20:01
אפילו אם אדם מסוים
איבד את דרכו והגיע אלינו בטעות,

01:20:31:00 01:20:23:15
היינו הולכים איתו מרחק רב
ומלווים אותו עד השביל הראשי.

01:20:35:02 01:20:31:04
היינו חייבים לעזור לו למצוא
את דרכו חזרה ולשלוח אותו לביתו.

01:20:44:16 01:20:36:23
כפי שסיפרתי קודם, היו אנשים שהיו
עוברי אורח ונתקלו בחתונה בדרכם.

01:20:49:14 01:20:44:18
היה אסור להם לחצות ולהמשיך בדרכם
על השביל של החתן והכלה שלפניהם.

01:20:52:19 01:20:50:04
הם צריכים לתת לחתן והכלה לעבור

ראשונים, ורק אז להמשיך בדרכם.

01:20:57:24 01:20:52:22
אפילו אם חלילה היו רואים בדרכם
שלוקחים גופה של אדם שנפטר,

01:21:01:16 01:20:58:08
אם הם היו יכולים, הלכו
אחריהם וליוו אותם בדרכם,

01:21:06:01 01:21:01:18
ואם לא יכלו, היו צריכים להמתין
עד שמעבירים את הגופה.

01:21:12:06 01:21:07:00
שני הנושאים האלו היו מנהגים
מקובלים לפי המסורת שלנו.

01:21:16:07 01:21:13:24
מעבר לכל זה...

01:21:23:03 01:21:19:09
בנושא של הכבוד,
אלו הדברים העיקריים.

01:21:27:07 01:21:24:01
מתי התחיל הרצון שלך
לעבור לעיר?

01:21:35:20 01:21:28:11
הרצון שלי לעבור לעיר התחיל
עוד קודם, כשלמדתי אצל הקייס.

01:21:41:13 01:21:36:08
סיפרתי שבאותה התקופה הלכתי
מדי פעם לסבי בעיר גונדר.

01:21:48:01 01:21:42:01
כשראיתי את התלמידים לבושים
באדום וירוק והולכים לבית ספר,

01:21:50:04 01:21:48:04
הייתי מקנא בהם מאוד!

01:21:58:15 01:21:50:21
מהסיבה הזאת, אני הייתי הראשון
בכפר שלבש בגדים של עירוניים.

01:22:02:24 01:21:59:02
כשהייתי יוצא מהכפר

והולך לעיר גונדר ואזזו,

01:22:10:13 01:22:03:10
הייתי מוכר את הבצלים שגידלתי וכד',
עשיתי מאמצים רבים כדי להיות עצמאי.

01:22:15:12 01:22:10:21
הייתי מוכר את הירקות,
ואז הייתי קונה עזים.

01:22:22:03 01:22:15:14
אחרי שהרווחתי כסף ככה, אני הייתי
הראשון בכפר שלבש בגדים עירוניים.

01:22:26:07 01:22:22:18
אני אפילו זוכר את הבגדים,
לבשתי מכנס קצר ירוק וחולצה,

01:22:28:08 01:22:26:14
והייתי הולך להשוויץ בבגדים.

01:22:33:15 01:22:29:15
כפי שאמרתי לך קודם,
כשראיתי את התלמידים בגונדר

01:22:36:01 01:22:33:19
לבושים באותם הבגדים ומתהלכים
להם, הייתי נהיה מאוד שמח!

01:22:40:11 01:22:37:00
לכן תמיד תהיתי, מתי אוכל לעבור
לגונדר ולהיות כמו כל התלמידים,

01:22:45:01 01:22:40:14
וללבוש בגדים כמו שלהם,
המחשבה הזו ניקרה בי.

01:22:51:15 01:22:45:18
ואז, כמו שסיפרתי לך,
הזמן עבר והתחתנתי.

01:22:55:02 01:22:51:22
לאחר מכן עברנו לבית משלנו בכפר,
והדבר שחשבתי במוחי לא התגשם!

01:22:58:13 01:22:55:24
אחרי שבנינו בית לעצמנו,

01:23:07:16 01:23:00:14
היו מיני מחלות של חיות, הוריי

נתנו לי חיות ושוורים לעבודה,

01:23:10:00 01:23:07:19

ואז קרה שהרבה
שוורים מתו לי.

01:23:13:13 01:23:10:16

עם זאת, הייתי דואג שיחרשו
את השדות בצורה מאוד טובה.

01:23:18:06 01:23:13:24

אינני רוצה להעיד על עצמי,
אבל בחקלאות ובחרישת השדות,

01:23:29:14 01:23:18:16

אני יכול לומר שתרמתי רבות לתושבי
הכפר בידע ובשיטות עבודה בחקלאות.

01:23:31:13 01:23:30:01

איני צריך להצטנע
ולהתבייש בזה!

01:23:37:20 01:23:32:01

אבל מאז, בגלל מחלות של חיות,
מתו לי הרבה עזים ושוורים.

01:23:42:22 01:23:38:00

מה קרה לחיות?
- המחלות התפשטו והרגו אותן.

01:23:46:20 01:23:44:20

והמשכתי לשאוף
לעבור לעיר!

01:23:52:07 01:23:47:09

אבל אמרתי לעצמי שזה כבר מאוחר,
אחרי שהתחתנתי ובניתי בית בכפר.

01:23:56:13 01:23:52:09

אמרתי לעצמי, העניין הזה נגמר!
הייתי צריך לעשות את זה בילדותי.

01:23:58:14 01:23:56:15

דבר אחד שדילגתי עליו
ולא סיפרתי לך.

01:24:03:04 01:24:00:00

סיפרתי קודם שמגיל 15
חיפשו לי כלה,

01:24:06:21 01:24:03:06
בגיל 14 ברחתי מהבית והלכתי
ללמוד בבית ספר בעיר "וּזְאָבָה",

01:24:09:11 01:24:06:24
אמרתי להם שהלכתי לעבוד,
וברחתי לעיר גונדר.

01:24:13:04 01:24:09:21
ולמדתי בבית ספר
סמסטר אחד באַמְבוֹבֶר.

01:24:17:03 01:24:13:16
אחרי שלמדתי סמסטר אחד, בית הספר
נסגר לחופשת החורף וחזרתי לביתי.

01:24:23:09 01:24:17:15
ואז כשביקשתי לחזור ללמוד, כל פעם
אמרו, היום תעשה משהו ותלך למחרת.

01:24:28:23 01:24:23:24
וככה נשארתי בכפר,
מאז ומתמיד היה לי רצון ללמוד!

01:24:34:06 01:24:29:22
ואחרי שעברנו לבית משלנו,
היה יותר קשה לעזוב.

01:24:44:22 01:24:35:08
אם את שואלת עכשיו, כיצד קיבלתי
את ההחלטה לעבור לעיר אדיס אבבה.

01:24:48:14 01:24:45:20
באותו זמן היו לי
כבר שתי ילדות.

01:24:56:02 01:24:48:17
הבת הגדולה שלי הייתה
בת שנתיים וחצי בערך...

01:24:59:03 01:24:56:13
והבת הקטנה שלי הייתה
בת תשעה חודשים.

01:25:03:09 01:24:59:19
באותם הימים תכננתי
לבנות לנו בית גדול,

01:25:09:16 01:25:03:13
לטובת זה כרתי עצים, הכנתי חבלים,

ועבדתי בשדות במשך שנה שלמה.

01:25:14:24 01:25:10:12

במקרה הייתה אהבה גדולה
ביני ובין ההורים של אשתי,

01:25:18:06 01:25:15:12

זאת אומרת, הם אהבו אותי מאוד,
וגם אני אהבתי אותם מאוד.

01:25:25:08 01:25:18:19

הם הזמינו אותי לארוחה אצלם
ושוחחנו על מיני נושאים.

01:25:36:17 01:25:27:13

ואז הם אמר לי, בני, אינך עצלן.
אתה בחור חזק וחרוץ.

01:25:40:16 01:25:37:23

שאלתי אותו, למה
הם אומרים לי את זה.

01:25:45:13 01:25:41:03

הם אמר שכל אחד
צריך להתפרנס ממשוהו,

01:25:49:18 01:25:45:14

השבתי לחמתי, מה אוכל לעשות עוד,
קראתי לחמתי אימא, כמו הבן שלהם.

01:25:53:04 01:25:50:03

שאלתי את חמתי, אמי, במה
אוכל לעבוד מעבר למה שאני עושה.

01:25:58:09 01:25:54:01

אם סיפרתי לך קודם, האח הגדול
של אשתי, למד ועזב לאדיס אבבה.

01:26:02:22 01:25:59:10

הם הציעו לי להתכתב איתו
ולעבור לאדיס אבבה.

01:26:11:23 01:26:05:11

השבתי להם שיש לי בית וילדים,
איך אני יכול לעזוב ככה לעיר.

01:26:16:19 01:26:12:10

הם אמרו, אשתך יכולה להמתין
לך בכפר ולא יקרה לה שום דבר.

01:26:21:06 01:26:17:19
אמרו לי לעבור לעיר
ולנסות את מזלי שם.

01:26:26:12 01:26:22:04
הם אמרו לי שאם הם היו חושבים
שאני עצלן, לא היו מציעים זאת.

01:26:31:07 01:26:27:06
אמרו לי שאני אדם חזק וחרוץ,
ושאין לדעת מה יקרה לי בעיר.

01:26:38:08 01:26:33:19
ישבתי שם כמה זמן,
וחשבתי על מה שאמרו לי.

01:26:46:12 01:26:38:22
תהיתי איך ייתכן שחמתי מציעה
שאעזוב את בתה ואעבור לעיר!

01:26:53:10 01:26:46:14
חשבתי על זה קצת, והשבתי לחמותי
שאחשוב על ההצעה, למרות הקושי,

01:26:57:03 01:26:53:23
והיא השיבה לי שהכול יהיה בסדר,
ושאין לי מה לדאוג.

01:27:04:13 01:26:58:23
אמרתי לה, גם אם אכתוב לו מכתב,
איך אדע שבנה יקבל אותי באדיס אבבה.

01:27:05:13 01:27:04:14
היא השיבה לי,
אל תדאג לזה!

01:27:15:02 01:27:08:14
ואז כל הדרך לביתי תהיתי על המעבר,
אם זה אפשרי או בלתי אפשרי.

01:27:20:22 01:27:16:19
תהיתי איך אני יכול לעזוב, אחרי
שהכנתי את כל הציוד לבניית הבית.

01:27:23:11 01:27:21:20
איך אני יכול לעבור לעיר
ולבקש מקלט מאדם אחר.

01:27:26:00 01:27:23:20
זו הייתה המחשבה

הראשונה שלי!

01:27:33:24 01:27:26:15
אחרי שכבר התחנתתי ובניתי בית,
למה אני צריך לעזוב הכול לעבור לעיר.

01:27:38:22 01:27:34:17
כל המחשבות האלו עברו בראשי,
ושוחחתי עם עצמי הרבה.

01:27:45:10 01:27:39:22
ואז כשנפגשתי איתם שוב,
הם שאלו אם כתבתי את המכתב.

01:27:49:04 01:27:46:15
השבתי להם שלא כתבתי את המכתב,
הם אמרו לי לכתוב לו שוב.

01:27:55:06 01:27:51:05
באותו זמן, אח אחר של אשתי
היה תלמיד ורצה לעבור לאדיס אבבה.

01:28:01:08 01:27:56:15
אחרי שהתכתבנו עם זה
שחי באדיס אבבה,

01:28:06:07 01:28:01:11
הוא שלח לנו מכתב שאנחנו
יכולים לבוא אליו לעיר.

01:28:10:11 01:28:07:00
לאחר מכן התייעצתי על זה עם אשתי
ומה היא חושבת על המעבר שלי לעיר.

01:28:13:19 01:28:11:03
היא השיבה לי שאם הכול יסתדר לך,
שאינן לה שום בעיה שאני אסע לעיר.

01:28:19:22 01:28:14:04
דאגתי שיחרשו את השדות, כדי
שיהיה אוכל לבני ביתי במשך שנה.

01:28:25:08 01:28:20:06
בנוסף לחרישת השדות היו לנו בקר
ותרנגולות והייתה גם מספיק תבואה.

01:28:30:19 01:28:26:10
בנוסף היה גם הבית, לכן אמרתי
לאשתי שהיא יכולה להיעזר בהוריי.

01:28:32:06 01:28:30:23
היא השיבה לי שזה בסדר
ושנינו הגענו להסכמה.

01:28:36:08 01:28:33:00
לא סיפרתי להוריי עד שבוע
לפני שעזבתי את הכפר.

01:28:42:13 01:28:36:17
הסיבה היא שאבי היה מתייחס
אליי כמו העיניים שלו.

01:28:46:20 01:28:42:17
אחרי שחשבתי על הכול
והגעתי להסכמה עם אשתי,

01:28:51:19 01:28:46:22
אני ואחיה התארגנו
ונסענו לאדיס אבבה.

01:28:54:06 01:28:52:01
הגענו לאדיס אבבה והצטרפנו
לאחיה הגדול של אשתי.

01:29:00:14 01:28:55:16
אמרת שלא סיפרת להוריך על המעבר?
- לא סיפרתי להם כלום.

01:29:04:13 01:29:01:09
שבועיים לפני
שנסעתי לאדיס אבבה,

01:29:12:05 01:29:05:15
סיפרתי את זה בתור סוד
לדוד שלי שחי בגונדר,

01:29:15:06 01:29:12:07
וביקשתי מננו שלא יספר לאף איש,
אבל הוא מאוד שמח שסיפרתי לו.

01:29:21:03 01:29:15:08
האמת, כל בני המשפחה אהבו אותי
מכיוון שהייתי מתייצב ראשון עבורם.

01:29:27:13 01:29:21:17
לכן הוא לא ידע את נפשו משמחה,
ואמר שזו בשורה גדולה ומשמחת.

01:29:29:21 01:29:28:01
ביקשתי ממנו שלא יספר

לאף איש, הוא אמר לי בסדר.

01:29:32:19 01:29:30:12
ואז הוא לא הצליח להתאפק
וסיפר את זה לאימא שלו.

01:29:36:23 01:29:33:21
אותה הדודה שסיפרתי לך
שהייתי הולך לבקר כל הזמן.

01:29:42:17 01:29:38:10
היא אמרה לעצמה, מה יהיה
עם הבית והמשפחה שלי בלעדיי.

01:29:48:04 01:29:45:04
היא שאלה את בנה אם הוריי שמעו
על הסיפור, והוא ביקש שלא תספר.

01:29:50:12 01:29:48:05
היא השיבה לו, איך תוכל
לא לספר להם דבר כזה גדול.

01:29:57:11 01:29:51:00
הוא אמר לה לא לספר להוריי, אמו
השיבה שאין דבר כזה לא לספר להם.

01:30:01:03 01:29:57:24
ואז כשהיא פגשה את אמי, היא שאלה
אותה האם הסיפור שהיא שמעה נכון.

01:30:04:15 01:30:01:13
אמי שאלה אותה איזה סיפור,
אז סבתי קראה לי בשם אָשטו.

01:30:07:19 01:30:04:24
שאָשטו (אני) החלטתי
לנסוע לאדיס אבבה.

01:30:13:14 01:30:07:21
אמי הופתעה ואמרה, בגלל זה הוא לא
בונה את הבית ולא חורש את השדות.

01:30:16:18 01:30:14:06
ואז אמי שאלה את סבתי מי סיפר
את זה, היא השיבה שבנה, יִמנו.

01:30:17:24 01:30:16:19
היא שאלה אותה מי סיפר לו את זה,
סבתי השיבה שאני בעצמי סיפרתי לו.

01:30:21:20 01:30:18:24
כל הסוד שלי נחשף,
ונהיה בלגן גדול.

01:30:33:17 01:30:23:14
ואחרי תקופה, אמי הגיעה אליי,
כל הפנים שלה השתנו מרוב בכי.

01:30:40:18 01:30:34:00
מלכתחילה חששתי שלא יסכימו שאסע
לאדיס אבבה ויגרמו לי להישאר בכפר.

01:30:43:10 01:30:41:01
שמרתי הכול בסוד, כי פחדתי
שלא יתנו לי ללכת לעיר.

01:30:50:07 01:30:44:16
ואז כשהיא הגיעה, שאלתי לשלומה
והיא נעלבה שלא סיפרתי להם.

01:30:56:15 01:30:51:11
היא לא יכלה לשמור את זה בבטן,
ושאלה אותי האם הסיפור ששמעה נכון.

01:31:01:17 01:30:58:17
השבתי שהסיפור אכן אמת, היא אמרה
לי, איך אתה מסוגל לעשות את זה.

01:31:04:11 01:31:02:11
היא שאלה אם אבי שמע
את הסיפור, השבתי שלא.

01:31:09:23 01:31:05:23
היא אמרה לי, תכננת
את כל זה לבדך בלי לשתף,

01:31:16:05 01:31:11:23
ושאני משאיר ככה את משפחתי
מאחור ועוזב את הבית.

01:31:21:08 01:31:17:01
אמרתי שכל האחים והדודים ידאגו
להם ושאני אדם שאחראי על עצמו,

01:31:24:23 01:31:21:10
בניתי בית ומשפחה,
והם לא צריכים לדאוג לי.

01:31:31:08 01:31:25:00
היא השיבה, אז מה אם אני אחראי,

למה לא סיפרתי להם מהתחלה.

01:31:35:24 01:31:32:00
השבתי לה שאם הייתי מספר להם, הם היו כועסים ונעלבים ממני כמו עכשיו,

01:31:41:11 01:31:36:22
ושלא רציתי להדאיג אותם מתוך הכבוד שלי אליהם ולא בגלל משהו אחר.

01:31:48:23 01:31:41:23
ואז גם אבי שמע את הסיפור, כעס ולא רצה לדבר איתי 3-4 ימים,

01:31:53:16 01:31:49:01
גם כשהלכתי לדבר איתו, הוא נעלב ממני מאוד.

01:31:57:01 01:31:54:10
ואז הגיע היום שהייתי צריך לנסוע.

01:32:01:18 01:31:57:05
באותו זמן, רחמים החליט לעלות, הוא תכנן להגיע דרך העיר אַסְמֶרה.

01:32:07:07 01:32:02:01
שנינו נסענו באותו יום באוטובוס, הוא נסע לאסמרה ואני לאדיס אבבה.

01:32:10:19 01:32:08:04
שניכם ביחד?
- כן, שנינו ביחד.

01:32:13:01 01:32:10:24
באותו יום הוריי החזיקו את ראשם ובכו הרבה.

01:32:22:03 01:32:13:18
באותו יום, תהיתי עד כמה הילדים הם אכזריים וחסרי רחמים כולל אותי.

01:32:28:10 01:32:23:10
האוטובוס לאסמרה ולאדיס אבבה עמדו זה ליד זה, שנינו עלינו והתיישבנו,

01:32:31:04 01:32:28:12
ראיתי את אבי מהחלון בוכה ומחפש אותנו דרך החלון.

01:32:38:20 01:32:32:24
באותו זמן, הצטערתי על כך
שאנחנו הילדים מאוד אכזריים.

01:32:43:18 01:32:39:07
אחרי שטיפחו וגידלו אותנו,
איך אנחנו עוזבים אותם,

01:32:51:13 01:32:43:20
וגורמים להם לבכות, נעצבתי מכך
כל הדרך עד שהגעתי לאדיס אבבה.

01:32:54:23 01:32:51:14
ואז הגענו לבית של הבן אדם
שקיבל אותנו, שהינו שם כל היום.

01:33:00:17 01:32:55:01
למחרת התחלתי לחשוב איזו עבודה
תשתלם לי והתחלתי לחפש עבודה.

01:33:02:15 01:33:00:21
החלטתי להוציא רישיון
ולעבוד כנהג.

01:33:08:07 01:33:02:19
חשבתי שזו עבודה קלה יחסית,
צריך להפעיל רק את הראש והידיים.

01:33:10:19 01:33:09:04
לכן הלכתי וקניתי ספר.

01:33:13:24 01:33:12:00
ספר לימוד נהיגה?
- כן, ספר לימוד.

01:33:17:24 01:33:14:16
כדי ללמוד לתיאוריה
קניתי את הספר.

01:33:23:06 01:33:18:14
לכן בהתחלה בבוקר הייתי אוכל
ארוחת בוקר ולומד כל היום.

01:33:29:22 01:33:23:19
בהתחלה למדת רק מהספר?
- כן, למדתי רק מהספר.

01:33:33:16 01:33:30:02
מה למדת בספר?
- את התמרורים

01:33:37:12 01:33:33:20
תמרורי פנייה ימינה ושמאלה,
ותמרורי עצור.

01:33:42:04 01:33:38:09
למדתי בספר מתי צריך לנסוע
בנתיב הימני ובנתיב השמאלי.

01:33:44:24 01:33:42:07
למדתי בעיקר
את כל החוקים האלו.

01:33:51:13 01:33:45:11
אחרי שלמדתי לתיאוריה,
ניגשתי בעצמי לבחינה.

01:33:56:23 01:33:52:02
בנוסף לזה היה צריך למלא טופס
ולצרף לו תמונת פספורט אחת.

01:34:02:13 01:33:57:14
ואז מבקשים להיבחן,
המבחן בעל פה ולא בכתב.

01:34:07:01 01:34:02:23
היית יושב ושואלים אותך שאלות?
- כן, כמו שאנחנו יושבים ומדברים.

01:34:12:01 01:34:07:03
הבוחן יושב מולך ושואל
מה אומר כל תמרור,

01:34:15:21 01:34:12:17
ואז עונים לו על השאלות
ומה התמרורים אומרים.

01:34:18:15 01:34:15:23
בבחינה הראשונה,
הבוחן לא העביר אותי.

01:34:25:18 01:34:19:21
כשהודיע שנכשלת, התרגזתי
וקיללתי את הבוחן בליבי.

01:34:28:22 01:34:26:08
ואז הלכתי שוב להיבחן
והבוחן העביר אותי.

01:34:32:22 01:34:29:11

אחרי שעברתי את התיאוריה, אמרו שאני צריך לעשות שיעורי נהיגה.

01:34:35:21 01:34:34:00

הדבר שאני מתפעל ממנו בכל הסיפור הזה.

01:34:43:09 01:34:37:19

איך ילד מהכפר, שעבד בחקלאות חרש שדות ועשה קציר,

01:34:49:03 01:34:44:14

ובילה כל היום בשדות, איך אותו ילד יכול לעשות שינוי כל כך משמעותי?

01:34:56:13 01:34:49:19

בתקופה שהיינו ילדים, מהטיפשות שלנו ושל כל התושבים,

01:35:00:13 01:34:56:16

היינו אומרים שהשטן נוהג ברכב ולא בני אדם נהגו ברכב.

01:35:03:24 01:35:01:09

חשבנו שמי שמטיס מטוסים הוא השטן.

01:35:11:06 01:35:05:02

לכן תהיתי איך אוכל להחזיק בהגה ולהזיז הילוכים וללמוד לנהוג.

01:35:17:21 01:35:12:20

תהיתי איך זה יתכן, ומסתבר שאין דבר שאי אפשר לעשות,

01:35:21:08 01:35:18:01

אם בן חושב לעשות משהו, אין שום דבר שלא יכול לעשות!

01:35:30:19 01:35:22:05

ואז התחלתי שיעורי נהיגה, אחרי שעשיתי 7-8 שיעורים ניגשתי לטסט.

01:35:33:22 01:35:30:22

כמה שיעורים עשית? - אחרי 8 שיעורים.

01:35:35:23 01:35:34:01

רק 8 שיעורים?

- כן, רק 8 שיעורים.

01:35:40:22 01:35:36:08
ואז היינו משלמים
כסף על השיעורים.

01:35:43:21 01:35:41:00
כמה שילמת על שיעורים?
- אני לא זוכר.

01:35:46:15 01:35:44:01
אבל באותה תקופה,
הכסף היה מאוד יקר.

01:35:53:01 01:35:46:17
אפילו 10 ביר היה יקר
לשיעור של 30-40 דקות,

01:35:57:23 01:35:53:03
אז שילמתי בערך 10 ביר לשיעור,
איני זוכר היטב, אבל הרבה כסף.

01:36:01:10 01:35:58:03
איפה עשו את שיעורי הנהיגה?
- במרכז העיר.

01:36:07:22 01:36:01:17
באדיס אבבה עצמה, משכונת "מסקל
אדבאביי" עד כביש "דרך אסמרה",

01:36:12:16 01:36:08:00
מ"דרך אסמרה" עוברים
באזור "לנגהר" או ב-"מנפשה",

01:36:17:04 01:36:12:18
ואז עוברים לאזור שנקרא
"4 קילו" או "פיאסה".

01:36:20:03 01:36:17:07
וכשהייתי מגיע לאזור שנקרא
"קסנצ'יס", הייתי מסתובב שם.

01:36:29:01 01:36:22:24
לכן לא עברתי בטסט הראשון, בשני
וגם בשלישי ונקלעתי למצוקה גדולה.

01:36:32:11 01:36:29:24
ואז נשכתי את שפתיי
ועברתי את זה.

01:36:37:03 01:36:33:17

באותו זמן כבר התחלתי
תהליך רישום לעלות לישראל,

01:36:39:01 01:36:37:05
אבל במקביל לזה
לא הייתה לי עבודה.

01:36:43:09 01:36:39:02
חיפשתי עבודה וכולם חיפשו
עם ניסיון ויכולת למידה.

01:36:49:18 01:36:44:01
לכן הלכתי להירשם בלשכת העבודה,
פעם אחת הלכתי להיבחן והצלחתי.

01:36:52:22 01:36:50:08
אבל היות שזה היה רצון האל,
לא הלכתי לעבוד בזה.

01:36:57:15 01:36:53:01
חשבתי גם להתחיל לעבוד בהסעות,
ובסוף לא הלכתי לעבוד בזה.

01:37:00:18 01:36:58:14
אחרי זה ניסיתי להתקבל לצבא,
ובסוף לא הלכתי.

01:37:04:20 01:37:00:22
כל אלו היה רצונו של האל,
זה היה הבחירות שלי.

01:37:07:23 01:37:05:13
ניסיתי להתקבל להרבה מקומות
ולא קיבלו אותי.

01:37:12:14 01:37:08:00
כמו כן הלכתי להיבחן
לעבודה במשטרה,

01:37:16:22 01:37:12:17
הם עשו בדיקה לריח הגוף, אם יש
ריח רע מבית השחי או מהרגליים.

01:37:22:07 01:37:17:02
כשהגעתי להיבחן שם, אמרו לנו
שהם סוגרים ושנחזור למחרת.

01:37:27:04 01:37:22:23
אחרי שישנתי באזור בבית
ועמדתי ללכת בבוקר,

01:37:31:08 01:37:27:11
אח של אשתי
התעורר בבוקר,

01:37:36:05 01:37:31:09
וביקש ממני שאשאר בבית,
ושהוא יחזור מהר לבית.

01:37:41:00 01:37:36:19
אמרתי שקבעתי פגישה באותו בוקר,
הוא אמר שאין פגישה ושאשאר בבית.

01:37:49:16 01:37:41:05
כלומר, גרת אצלו כשהגעת לעיר?
- כן, גרתי אצלו 4-5 חודשים.

01:37:54:02 01:37:50:14
אמרתי לעצמי שאין לי מה
ללכת לשם בלי האישור שלו.

01:37:59:18 01:37:54:06
בתוך תוכי הצטערתי על כך,
שאני מפספס את ההזדמנות.

01:38:05:22 01:37:59:22
לכן החלטתי לצאת מהבית וללכת
להיבחן במשטרה, גם אם יכעס עליי.

01:38:08:17 01:38:06:14
וכשעמדתי לצאת מהדלת,
הוא הגיע לביתי,

01:38:11:13 01:38:09:02
הוא שאל אותי שוב לאן אני הולך,
ושהוא אמר לי לחכות עד שהוא יחזור.

01:38:14:02 01:38:11:16
השבתי לו שהוא התעכב ועליי ללכת,
הוא שאל שוב לאן אני הולך.

01:38:17:03 01:38:14:05
השבתי, למקום מסוים, ואז אמר
שאלך מחר ושאכנס למונית איתו.

01:38:20:00 01:38:18:03
שאלתי אותו לאן נוסעים,
הוא השיב שמצא לי עבודה.

01:38:25:01 01:38:21:08

אמרתי לעצמי, היכן הוא היה
עד היום, לא אמרתי לו את זה.

01:38:30:07 01:38:26:01
ואז הסכמתי ונסענו
במונית לאזור "פיאסה".

01:38:34:16 01:38:30:21
ב"פיאסה" הייתה חנות
גדולה של ישראלים לבנים.

01:38:40:15 01:38:35:17
זו חנות גדולה שפתחו ארבעה
אחים, וקראו לה אלי-סטור.

01:38:45:24 01:38:40:24
הוא דיבר איתם, ואמר שאני
העובד שהוא הביא עבורם.

01:38:52:00 01:38:47:10
הבעלים של החנות ידע
לדבר אמהרית, הוא קרא לי,

01:38:55:06 01:38:52:03
ושאל אם אני יודע קרוא וכתוב
באמהרית, השבתי לו שכן.

01:38:57:11 01:38:55:08
הוא אמר לי לכתוב משהו,
וכתבתי את מה שהוא אמר.

01:39:00:06 01:38:57:22
הוא המשיך ושאל אם אני יודע
לחבר ולחסר, השבתי לו שכן.

01:39:03:14 01:39:00:07
הוא נתן לחשב משהו,
ופתרתי את זה צ'יק צ'ק.

01:39:11:18 01:39:04:11
ואז ביקש מאחד העובדים שייתן לי
מייד עבודה וילמד אותי את העבודה.

01:39:14:20 01:39:12:04
התחלת לעבוד באותו יום?
כן, נשארתי לעבוד באותו יום.

01:39:20:14 01:39:15:16
אחרי שהוא דיבר איתם, הוא חזר
לעבודתו ואני נשארתי בחנות,

01:39:23:11 01:39:20:18

ואז הוא נתן לי חלוק
ששמים מעל ואז הראה לי

01:39:29:08 01:39:23:14

איפה מכבסים מכנסיים, ומה המקום
של החולצות, הסוודרים והנעליים.

01:39:35:19 01:39:31:12

כפי שאמרתי קודם, אם רוצים,
אין דבר שאי אפשר לעשות!

01:39:41:12 01:39:36:01

שמחתי שיש לי עבודה,
ולמדתי מהר את העבודה עצמה.

01:39:45:17 01:39:41:15

לרוב היה צריך לדבר איתם
באנגלית והייתי מדבר איתם.

01:39:53:04 01:39:47:02

ידעתי טוב את המספרים,
והייתי מחבר משפט ומדבר,

01:39:57:07 01:39:53:15

לכן אחרי שהתחלתי לעבוד שם
הבעלים הלבנים אהבו אותי מאוד.

01:40:01:12 01:39:57:09

כמו כן כיוון שהם ידעו
שאני יהודי, נתנו בי אמון.

01:40:07:05 01:40:02:01

לפניי היו עובדים שגנבו
מהחנות ונתנו לחבריהם.

01:40:11:16 01:40:07:11

לכן הם היו אומרים לי
להסתכל כל הזמן על העובדים.

01:40:14:13 01:40:11:17

הם נתנו בי אמון מלא!

01:40:25:11 01:40:15:07

כשהיו מגיעות סחורות בקונטיינר,
אינני יודע איך זה באתיפיה.

01:40:28:06 01:40:25:22

זאת אומרת הכלי של הסחורות?

- כן, כשהיו מביאים אותו

01:40:30:02 01:40:28:09

ופורקים את הסחורה, היו
אומרים להשגיח על הסחורה,

01:40:35:11 01:40:30:05

כדי שהעובדים לא יגנבו את הסחורה
הטובות, לכן שלחו אותי להשגיח.

01:40:37:11 01:40:36:01

כל זה קרה כיוון
שנתנו בי אמון.

01:40:41:15 01:40:37:13

העובדים היו אומרים, "איך אתה
יהודי, ממת י ש יהודים שחורים",

01:40:44:19 01:40:41:17

"יש רק יהודים לבנים,
מי אמר לך שאתה יהודי!"

01:40:48:04 01:40:45:06

אני הייתי משיב, שאני לא יהודי
אלא הבעלים אמר לי שאני יהודי.

01:40:53:01 01:40:48:06

האתיופים היו אומרים לך את זה?
- כן, העובדים האתיופים בחנות.

01:40:56:07 01:40:53:05

עבדו שם הרבה אנשים,
גם מוסלמים וגם טיגריים.

01:41:02:23 01:40:57:09

הייתה לי יכולת להתחבר לאנשים
בקלות והייתי גם מאוד סבלני.

01:41:07:09 01:41:03:02

וככה הסתדרתי איתם ועבדתי בחנות
קרוב ל-3 שנים, בעצם שנתיים.

01:41:08:17 01:41:07:11

עבדת שנתיים בסופר?

01:41:14:19 01:41:08:20

אחרי שמלאו שנתיים מאז שעזבתי
את גונדר, לקראת חודש אוקטובר,

01:41:17:19 01:41:15:15

אשתי הצטלמה תמונה
עם הילדים ושלחה אליי.

01:41:23:11 01:41:19:00
מאז שעזבתי לא היה שום קשר איתם,
למעט המכתבים שקיבלתי מידי פעם.

01:41:28:04 01:41:23:13
ושנה אחרי שעזבתי,
אשתי שלחה לי מכתב.

01:41:32:09 01:41:28:18
היא כתבה במכתב שהיא מתגעגעת
לאמה ואין מי שלוקח אותה אליה,

01:41:37:09 01:41:32:17
כיוון שאני לא נמצא איתה, ביקשה
שאתן לה אישור לעבור לגור עם אמה.

01:41:40:16 01:41:37:19
היא רצתה לעבור לגור עם הוריה?
- כן, לעבור להורים שלה.

01:41:44:18 01:41:41:02
כתבתי שאין שום בעיה, היא יכולה
לגור עם הוריה ושלחתי את המכתב.

01:41:49:01 01:41:45:12
אחרי ששלחתי לה את המכתב,
היא עבר לגור עם הוריה.

01:41:57:10 01:41:49:24
ושנתיים אחרי שעזבתי,
חזרתי לבקר אותם.

01:42:02:19 01:41:57:20
בכל התקופה הזאת חייתי עם אחרים,
והאיש שגרתי אצלו עלה לישראל,

01:42:05:15 01:42:03:01
הוא לקח את אחיו איתו
והם עלו לישראל.

01:42:08:22 01:42:05:17
שכרתם שם דירה?
- כן, שכרנו שם דירה.

01:42:12:15 01:42:09:00
נשארתי שם עם אחיה הקטן של אשתי
ששמו זכריאס שסיפרתי עליו קודם.

01:42:15:16 01:42:13:01
נשארנו שם באותו בית
שגרנו בו לפני כן.

01:42:22:14 01:42:15:24
הבית היה גדול, הצטרפו אלינו
עוד קרובי משפחה לגור שם.

01:42:31:06 01:42:23:12
ואז נסעתי לגונדר כדי לבקר
את אשתי ואת הילדים שלי.

01:42:38:22 01:42:32:14
הגעתי לעיר טדה, לא הייתי
שם יותר משנתיים.

01:42:43:12 01:42:39:00
ההבדל בין חיי הכפר
והחיים בעיר עשה לי משהו.

01:42:47:01 01:42:44:00
מה זה עשה לך?
- זה התנגש לי קצת.

01:42:53:12 01:42:47:14
אחרי זה הגעתי לבית הוריה
של אשתי ופגשתי שם את כולם.

01:42:59:16 01:42:54:01
אמרתי לילדים שלי שאני אבא שלהם
והם אמרו לי שאני לא אביהם.

01:43:02:17 01:42:59:23
אמרתי, למה הם אומרים את זה,
אז מי אבא שלהם?

01:43:05:18 01:43:02:19
הם אמרו שלאביהם קוראים טלהון,
אמרתי שאני טלהון, הם השיבו שלא,

01:43:09:13 01:43:06:10
שאלתי אותם, אז היכן אביהם נמצא,
הם השיבו לי שהוא חי באדיס אבבה,

01:43:11:02 01:43:09:16
אמרתי להם שאני באתי
מאדיס אבבה, הם סירבו להאמין.

01:43:14:24 01:43:11:15

באותו רגע בכיתי הרבה!

01:43:21:21 01:43:16:07
ואז חמתי אמרה לי להפסיק לבכות,
כי הם ילדים ולא מתכוונים לזה.

01:43:26:22 01:43:22:14
באותו רגע הרגשתי רע בבטן.

01:43:28:21 01:43:27:00
כיוון שלא ראית אותם הרבה זמן?
- מה?

01:43:32:24 01:43:29:16
עבר הרבה זמן, אז לא זיהו אותך.
- כן, עבר הרבה זמן.

01:43:35:20 01:43:33:03
מלבד השם שלי, לא ידעו
לזהות אותי במראה.

01:43:39:23 01:43:37:17
לכן אין דבר שלא עובר,
גם המקרה הזה עבר.

01:43:44:24 01:43:40:01
ואז במשך שבועיים ביקרתי
את ההורים וקרובי המשפחה שלי,

01:43:48:03 01:43:45:01
בתקופה שלא הייתי, בעלה של אחותי
נפטר, לכן הלכתי גם לנחם אותם.

01:43:54:03 01:43:48:13
אחרי שסידרתי את כל הבעיות,
עמדתי לחזור לאדיס אבבה.

01:43:57:15 01:43:54:19
כשחזרתי, לקחתי בגדים
לילדים שלי ולאשתי.

01:44:02:06 01:43:58:03
בגונדר קניתי מתופר בגדים
לאשתי וילידים והבאתי להם.

01:44:04:14 01:44:03:16
ואז הודעתי לאשתי
שאני חוזר לאדיס אבבה,

01:44:07:21 01:44:04:16

היא שאלה אם אני לא לוקח אותה
יחד איתי, השבתי לה שלא.

01:44:09:12 01:44:07:24
לאן רצית לחזור?
- לאדיס אבבה.

01:44:10:16 01:44:09:14
היית צריך לחזור שוב לשם?

01:44:14:16 01:44:10:19
כן, הרי קיבלתי חופשת עבודה
ולחזור שוב לאדיס אבבה.

01:44:18:24 01:44:15:11
השבתי לאשתי שאני לא לוקח אותה,
היא השיבה שאם כך, מעדיפה שניפרד.

01:44:24:10 01:44:19:01
שאלתי אותה למה, האם נמאס ממני!
היא השיבה שזה בגלל המצב הנוצר.

01:44:28:18 01:44:25:18
היא אמרה שהמצב הנוכחי
לא נראה לה טוב עבורנו.

01:44:34:11 01:44:29:02
ואז אמרתי לה, אם את חזקה
מבחינתי רק המוות יפריד בינינו!

01:44:39:00 01:44:37:17
היא שאלה אם זה המצב,
השבתי לה שכן.

01:44:44:04 01:44:39:22
אמרתי לה שאם תהיה חזקה, כל עוד
זה תלוי בי, כלום לא יפריד בינינו.

01:44:47:22 01:44:45:07
אחרי שאמרתי לה את זה,
היא אמרה שהיא מבינה,

01:44:52:21 01:44:49:10
ואז היא חזרה לגור עם הוריה,
ואני נסעתי לאדיס אבבה.

01:44:59:19 01:44:54:00
את כל זה עשיתי בחודש אוקטובר,
ואז חזרתי לאדיס אבבה.

01:45:05:09 01:45:00:09
ומאז לא התראינו חודשים,
עד חודש מאי בערך.

01:45:10:13 01:45:05:24
לקראת חודשים מאי-יוני,
אביה של אשתי הגיע אליי.

01:45:13:24 01:45:10:24
אביה של אשתי הגיע ואמר לי
לקחת את אשתי לאדיס אבבה,

01:45:22:14 01:45:14:13
אם אני לא לוקח אותה, הרבה
פנו אליהם וביקשו את ידה,

01:45:25:12 01:45:23:00
הוא טען שהמצב הזה יוצר בעיות,
לכן אם אני לא לוקח אותה,

01:45:27:14 01:45:25:14
הוא אמר לי להתגרש ממנה.

01:45:31:01 01:45:28:11
אביה אמר לי, או שאקח אותה
אליי, או שאני אתגרש ממנה!

01:45:37:22 01:45:32:11
מה יכולתי לעשות,
הרגשתי שחונקים אותי.

01:45:43:15 01:45:38:24
בנוסף לבעיות שהיו לי,
תהיתי מה אוכל לעשות בנושא הזה.

01:45:49:15 01:45:44:04
כעסתי קצת בגלל המצב, באותו זמן
היו איתנו דודים מהצד שלי והצד שלו,

01:45:53:19 01:45:50:17
אותם הדודים כעסו על אביה
וביקשו ממנו להבין אותי,

01:45:58:07 01:45:53:23
הם אמרו לו שהם מכיר אותי טוב,
ושכל הזמן אני חושב על משפחתי,

01:46:02:05 01:45:58:09
המצב לא מאפשר לי את זה, ולא כי
אני לא רוצה את אשתי וילדיי לידי.

01:46:07:06 01:46:02:09
הם אמרו לאביה שלא יפה
לומר לי דברים כאלו.

01:46:14:01 01:46:07:19
ואז הם אמרו לו שבתוך חודשיים,
הם יעזרו לי כלכלית בשכירות,

01:46:17:19 01:46:14:04
אחרי שאני אשכור את הבית, ואארגן
את כל הדברים, אני אקח אותם אליי,

01:46:19:21 01:46:17:21
אבל במצב הנוכחי, הוא
לא צריך להגיד לי דברים כאלו.

01:46:24:21 01:46:21:08
ככה הם אמרו לאביה של אשתי,
ואביה שמע בקולם.

01:46:33:19 01:46:27:05
ואז סידרתי את כל הדברים, קניתי לו
כרטיס נסיעה ושלחתי אותו חזרה לכפר.

01:46:38:24 01:46:34:20
ואז הגיע אלינו קרוב נוסף,
אם את זוכרת אותם,

01:46:44:24 01:46:39:02
כולם נפטרו, קראו לו טדסה היילה,
הוא היה אדם גדול ושר בממשלה.

01:46:48:04 01:46:45:09
הוא היה שר באתיופיה?
- כן, באדיס אבבה.

01:46:51:06 01:46:48:18
בנוסף הוא היה יועץ
קרוב של הקיסר.

01:46:54:17 01:46:52:00
הוא היה קרוב משפחה
שלי מצד אבי.

01:46:59:07 01:46:55:06
לאשתו קראו יזבעלם, והיא
קרובת משפחה שלי מצד אמי.

01:47:03:15 01:46:59:20

בתקופות החגים הייתי הולך אליהם,
וגם אחרים היו באים אליהם.

01:47:09:14 01:47:04:02
פעם אחת אח של אשתי הגיע לבקר
את אחותו, הם היו קרוביו.

01:47:14:12 01:47:09:24
אחרי שהוא הגיע אליהם,
אמרו לי שמקונט חיפש אותי,

01:47:16:21 01:47:14:14
ואז הלכתי לבית שלהם
ודיברתי איתם.

01:47:22:16 01:47:17:16
אותו האיש אמר לי, אם בטיפשותך
תוותר על אשתך ואחרים ייקחו אותה,

01:47:27:02 01:47:23:24
אני אומר לך,
לא יודע מה יכול לקרות.

01:47:31:24 01:47:27:14
ואז אמרו לו, למה אתם מקשים עליו
המצב הקיים לא מאפשר לי לקחת אותה.

01:47:34:02 01:47:32:03
ואז אחותו שאלה,
איזו מן בחורה היא (אשתי).

01:47:37:13 01:47:34:10
גב' אטש את לא ראית איזו בחורה היא,
אם היית רואה, היית מבינה את המצב.

01:47:42:13 01:47:37:16
הוא אמר שאם הוא היה רואה אותה
בבית של אחרים, לא מוותר עליה,

01:47:45:04 01:47:43:00
היא השיבה לו מה
הוא מתכוון להגיד בזה.

01:47:48:05 01:47:45:06
על מי אמרו את הדברים האלו?
- על אסתר.

01:47:54:10 01:47:49:04
ואז האישה אמרה, היא בטח מיוחדת,
אם מקונט מוכן להקריב כך למענה.

01:47:58:13 01:47:55:06
השבתי לה שאינני יודע,
ואז האישה אמרה לי, תקשיב!

01:48:01:03 01:47:58:16
אם חסר לך כסף לכרטיס נסיעה,
היא תדאג לשלוח אותה באוטובוס.

01:48:06:20 01:48:01:06
לגבי הכסף, היא אמרה שיעזרו לי,
העיקר שאשמור על אשתי קרוב אליי.

01:48:11:21 01:48:08:03
תהיתי האם האיש הזה מדבר איתי
ברצינות אחרי שסיפרתי את בעיותי,

01:48:15:11 01:48:12:19
הוא אמר לי שהוא
לא מקבל את הטענות שלי.

01:48:19:23 01:48:16:00
הוא אמר לי, אם אני רגיל לאכול
אינג'רה שלמה, מעכשיו תאכל חצי.

01:48:21:20 01:48:20:01
ואם אני רגיל לאכול חצי,
אוכל רבע, זה מה שהוא אמר לי.

01:48:25:12 01:48:22:18
תהיתי מה הוא מתכוון לומר, ואז אני
חיכיתי בבית שלהם והוא הלך לדרכו.

01:48:32:16 01:48:27:02
אחרי שהוא הלך,
אשתי המתינה תקופה ארוכה,

01:48:37:00 01:48:32:18
ואז היא לקחה איתה את בתנו הקטנה
והגיעה לאדיס אבבה יחד עם דוד שלי.

01:48:44:06 01:48:38:18
היא הגיעה לשם בזמן שהייתי בעבודה,
שלחתי מראש את הכתובת של העבודה,

01:48:47:11 01:48:45:02
ואז הם התקשרו
לעבודה מאזור מרקטו.

01:48:50:11 01:48:47:15

העובד הלבן הרים את הטלפון,
אמרו לו שרוצים לשוחח עם טלהון,

01:48:54:07 01:48:50:16
הוא אמר לי שיש לי טלפון,
ניגשתי לטלפון ואמרו, מר טלהון,

01:48:57:24 01:48:54:17
אסתר אשתי מחכה לי
בשכונת מַרְקָטו.

01:49:01:11 01:48:59:24
איך הגבת באותו זמן?

01:49:06:20 01:49:02:17
עבר הרבה זמן מאז שהתראינו,
באותו רגע התרגשתי בכל גופי.

01:49:08:16 01:49:07:08
אמרתי לעצמי,
מה אני עושה עכשיו!

01:49:15:01 01:49:08:23
למעשה עזבתי את הבית הקודם,
ושכרתי דירה עם אחיה של אשתי.

01:49:16:19 01:49:15:06
שאלתי את עצמי,
מה אני יכול לעשות במצב הזה.

01:49:27:10 01:49:18:09
כשחיים באדיס אבבה, קונים אוכל
לפי משקל ומשלמים שכר דירה.

01:49:32:01 01:49:28:03
באותה תקופה המשכורת שלי
הייתה רק 55 ביר.

01:49:36:20 01:49:32:23
תהיתי איך המשכורת הזו תספיק לנו.
ואז אמרו לבוא לקחת את אשתי.

01:49:40:17 01:49:37:06
הבוס שאל אותי מה קרה, אמרתי לו
שאשתי הגיעה לעיר ומחכה לי במרקטו.

01:49:45:01 01:49:40:19
הוא אישר לי ללכת,
כולם ידעו שיש לי אישה וילדים.

01:49:51:08 01:49:45:24
ואז נסעתי למרקטו ופגשתי אותם,
משם שכרתי רכב ונסענו לבית שלנו.

01:49:56:11 01:49:51:11
האיש שהגיע עם אשתי, היו לו
אחים בעיר שנקראת 4 מינצ'.

01:50:02:07 01:49:56:13
כולם כבר נפטרו, רצה ללכת לאחיו,
אחיו למד בארץ וחזר לאתיופיה.

01:50:05:14 01:50:03:01
אחרי שהוא ישן אצלנו,
למחרת הוא נסע לאחיו.

01:50:08:14 01:50:06:05
ואסתר (אשתי) נשארה לגור
איתי באותו בית שגרנו בו.

01:50:13:08 01:50:09:06
בבית היו לנו שתי מיטות, מיטה אחת
בשביל אחיה של אסתר ושנייה בשבילי.

01:50:19:01 01:50:13:12
היה בית אחד, לידנו היה בית קפה,
היינו שותים שם תה וחוזרים לבית.

01:50:23:08 01:50:19:16
ולא הייתה לנו בבית אינג'רה,
כשרצינו אינג'רה, קנינו בשוק.

01:50:25:16 01:50:23:10
היינו קונים גם אבקת חומוס
להכנת רוטב לאינג'רה.

01:50:31:02 01:50:26:17
ככה חיינו במשך תקופה, ואז
עזבנו ועברנו למקום אחר.

01:50:32:23 01:50:31:15
במקום הישן, השכנים
לא היו אנשים טובים,

01:50:38:01 01:50:33:12
אבל במקום החדש שעברנו אליו,
השכנים היו אנשים מאוד טובים.

01:50:43:23 01:50:39:00
אפילו הילדה הקטנה שלנו

עזבה אותנו והלכה אליהם הרבה,

01:50:48:16 01:50:44:13
היינו לוקחים אותה אחרי שהיא נרדמה
אצלם, כל היום הייתה אצל השכנים.

01:50:52:01 01:50:48:18
השכנים אהבו מאוד את הילדה,
היא הייתה ילדה מאוד יפה.

01:50:56:08 01:50:52:05
היא הייתה מאוד בהירה,
והיה לה שיער מאוד מיוחד.

01:51:03:19 01:50:57:16
ככה חיינו שם במשך תקופה,
ואז עלה שם הנושא של הדרכונים.

01:51:09:10 01:51:05:14
באותה תקופה התכתבתי עם רחמים
וגם עם האחים של אשתי.

01:51:16:11 01:51:09:24
ואז רחמים שלח לי מכתב שבו
ביקש ממני להוציא עבורם דרכון.

01:51:24:03 01:51:17:20
לפני זה, כלל לא עלה בדעתי
לעלות לארץ ישראל!

01:51:25:23 01:51:24:05
מכיוון שבאותו זמן
זה לא היה ביכולתנו.

01:51:32:19 01:51:27:10
ואז כדי להוציא
את הדרכונים הגענו לגונדר.

01:51:37:07 01:51:33:14
שמענו שמוציאים דרכונים בעיר
שנולדת, אך זו הייתה סתם שמועה.

01:51:43:08 01:51:38:02
לפי השמועה הבנו שמותר להוציא
דרכונים בעיר שבה נולדת,

01:51:47:05 01:51:43:20
לכן נסענו לגונדר, לקחנו
איתנו את בתנו הקטנה.

01:51:49:11 01:51:48:00

בגונדר פגשנו
את בתנו הגדולה,

01:51:54:10 01:51:49:24

במשך שבועיים הסתובבנו
בין גונדר, סקלט וסרמלה.

01:52:01:08 01:51:55:00

הגשתי את הטפסים למשרדים,
ואז הלכתי להוציא את הדרכונים.

01:52:05:06 01:52:02:01

נכח שם אדם בשם מר' ברהנה,
הוא היה יהודי משלנו.

01:52:08:19 01:52:06:06

בהתחלה אמרו לי להגיע אליו,
ואז כשהגעתי אליו

01:52:12:13 01:52:09:11

התברר שהיה צריך להתחיל
את כל התהליך אצלו.

01:52:17:21 01:52:13:06

אבל אני לא התחלתי אצלו,
לכן הגעתי אליו בקיצור דרך.

01:52:22:04 01:52:18:13

הוא שאל איך הגעתי אליו,
סיפרתי לו את הסיפור.

01:52:29:19 01:52:22:19

אמרתי שמהתחלה ידעתי להגיע אליו,
אבל פניתי אליו לעזרה בעת צרה.

01:52:34:24 01:52:30:00

לאחר שסיפרתי לו הכול, הוא אמר
שאפשר להנפיק את התעודות באדיס.

01:52:36:21 01:52:35:01

השבתי לו שיש לי את התעודה של
אדיס אבבה, הוא ביקש להראות לו.

01:52:40:17 01:52:36:24

הצגתי לו את התעודה והוא ראה
שיש לי כרטיס של תעודה מזהה.

01:52:43:21 01:52:40:24

הוא אמר לי שהתעודה שיש לי טובה,

ושהתעודה של גונדר לא שימושית.

01:52:45:09 01:52:44:08

אמרתי לו ששמעתי שצריך להנפיק את התעודה של גונדר,

01:52:46:23 01:52:45:13

הוא השיב שהתעודה שברשותי מספיק טובה!

01:52:50:16 01:52:47:14

הוא אמר, אינך נמצא הרבה בגונדר, לכן התעודה לא שימושית עבורך,

01:52:53:01 01:52:50:18

התעודה שלך היא הטובה ביותר, וככה הוא שלח אותי לדרכי.

01:53:00:09 01:52:54:11

הקשבתי לעצה שלו, וחזרנו שוב לאדיס אבבה.

01:53:05:20 01:53:01:08

באדיס אבבה עשינו את כל התהליך, והנפקנו שני דרכונים לשנינו.

01:53:12:09 01:53:06:16

לאחר מכן המשכנו בחיינו, ואז הגיע אלינו אדם לבן.

01:53:17:03 01:53:13:00

מאז שאסתר הגיעה לשם, חלפו כמעט 10 חודשים.

01:53:19:07 01:53:17:10

מאז שהגיעה לאדיס אבבה? - כן, מאז שהיא הגיעה אליי.

01:53:21:19 01:53:19:09

המצב שלנו יחסית היה טוב, הסתדרנו עם המשכורת שהבאתי,

01:53:23:24 01:53:21:24

היא הייתה מכינה משקאות, קפה ואוכל.

01:53:28:18 01:53:24:01

הייתי חוזר מהעבודה ונהנה בזמני הפנוי כמו שאר האנשים.

01:53:31:21 01:53:28:22
בביתי הייתי שותה קפה, אוכל
אינג'רה ושותה משקה "טלה".

01:53:37:12 01:53:31:24
אין לי איך לתאר איזה חיים יפים
היו לנו, היו חיים מאוד שמחים!

01:53:43:05 01:53:38:01
למעשה הנשים מחזיקות הכול, עושות
מהדברים הגדולים ועד הדברים הקטנים.

01:53:49:00 01:53:44:10
וככה חיינו שם, ואז שמענו שאותו
אדם לבן הגיע לאדיס אבבה.

01:53:55:21 01:53:50:04
ואז שלחתי מכתב לרחמים,
באותה תקופה לא היו טלפונים.

01:54:00:02 01:53:56:14
הוא שלח לי מכתב שאומר לי
להמתין באדיס אבבה לאיש הלבן.

01:54:03:23 01:54:00:16
בזמן שהמתנתי לאיש הלבן,
שלחתי מכתב לאחים של אשתי.

01:54:08:06 01:54:04:07
כתבתי להם שאם תהיה לנו הזדמנות
לעלות לישראל, אין לנו כסף לנסיעה,

01:54:13:14 01:54:08:09
לכן ביקשתי שיעזרו לאחותם בכסף,
כתבתי להם לפני שהנפקתי דרכונים,

01:54:17:04 01:54:13:17
כתבתי להם שאחי הסכים לעזור לי,
לכן ביקשנו מהם שיעזרו לאשתי,

01:54:22:00 01:54:17:08
כדי שנוכל להוציא דרכונים, הם השיבו
שנוכל להנפיק דרכונים ושיעזרו לנו.

01:54:26:02 01:54:22:14
לכן אחיה של אשתי נתנו לי תקווה,
וגם אחי רחמים העניק לי תקווה.

01:54:29:13 01:54:26:19
לאחר שהנפקתי את הדרכונים,

האיש הלבן הגיע לאדיס אבבה

01:54:33:10 01:54:30:13

ואז הוא הגיע
למר יונה זכרונו לברכה.

01:54:38:02 01:54:33:24

מר יונה היה המגשר
בין קשרי חוץ לקשרי פנים.

01:54:43:11 01:54:38:19

יום אחד חברי לעבודה שאל אותי
אם יש דרכון, השבתי לו שיש לי.

01:54:47:20 01:54:43:19

ואז הוא סיפר לי שהאיש לבן הגיע
לביתו של מר יונה ומראיין אנשים.

01:54:53:16 01:54:47:24

לכן הלכתי לביתו של מר יונה
עם הדרכון, כשהאיש הלבן היה שם.

01:54:58:08 01:54:54:21

הנחתי מולם את הדרכונים, והוא
לקח והסתכל על התמונה של אשתי.

01:55:01:22 01:54:58:09

הוא הסתכל ושאל מי האישה,
השבתי לו שזאת אשתי.

01:55:05:07 01:55:02:00

הוא שאל אם אני נשוי, השבתי לו שכן,
הוא הזיז הצידה את הדרכון שלי ושל.

01:55:07:07 01:55:05:09

ואמר לי שהוא לא לוקח
איתו אנשים נשואים!

01:55:13:03 01:55:07:09

שאלתי למה, הוא השיב לי שבשביל
הניסיון הוא לוקח רק רווקים.

01:55:23:10 01:55:14:07

באותו רגע התעצבנתי בתוך תוכי,
מהסיבה שהוא סירב לקחת אותנו.

01:55:28:04 01:55:23:24

כל הדברים קרו מרצונו
של האל ולא בגלל משהו אחר.

01:55:33:15 01:55:28:07
מי שהנחה אותי בכל דבר שעשיתי
זה אלוקים, ולא משהו אחר!

01:55:38:00 01:55:34:13
כשכעסתי באותו רגע,
מר יונה ביקש להרגיע אותי.

01:55:42:05 01:55:38:03
השבתי לו, איך לא אתעצבן כשהוא
מבטל את ההזדמנות שלי לעלות.

01:55:46:09 01:55:42:13
אז מה אם יש לי אישה, רצינו
רק להתפרנס, מה יכולנו לעשות.

01:55:51:04 01:55:46:12
הוא השיב לי שיש לאיש הלבן
תוכניות והוא ישוב הנה שוב,

01:55:55:22 01:55:51:07
בפעם הבאה שיגיע, ייקח אותנו,
הוא הרגיע אותי ככה.

01:55:58:23 01:55:56:22
אחרי שהקשבתי
לדבריו ונרגעתי,

01:56:03:14 01:56:00:11
הוא ביקש להתייעץ איתי,
שאלתי אותו, על מה.

01:56:11:08 01:56:03:21
הוא אמר לי להתייעץ עם אשתי
אם היא מאשרת שתמתין ואני אסע.

01:56:14:06 01:56:12:11
אם אשתי תאשר,
אני אוכל לנסוע בפעם הזאת,

01:56:21:13 01:56:14:10
אם אשתי לא תאשר, הם יגישו אותנו
מחדש בפעם הבא ושנינו ניסע ביחד.

01:56:26:22 01:56:22:02
הנהנתי בראשי, והלכתי להסביר
לאשתי את הבעיה שנוצרה.

01:56:28:19 01:56:27:00
היא שאלה מה קרה,

והסברתי לה את הבעיה.

01:56:33:14 01:56:29:13

שאלתי אותה מה דעתה,
והאם נצטרך להיפרד שוב.

01:56:38:23 01:56:33:24

היא חשבה מעט, ואמרה לי שהיא הגיעה
לאדיס אבבה כיוון שהייתי שם לפני,

01:56:45:14 01:56:39:13

היא אמרה, במקום ששנינו נישאר,
תיסע אתה ואני אמתין לך.

01:56:49:17 01:56:45:16

אמרתי לה, אם זה מה שהיא
אומרת, שהאל יברך אותה.

01:56:54:14 01:56:49:20

ואז חזרתי למר יונה ואמרתי לו
שאין בעיה, היא מאשרת שאסע.

01:56:59:04 01:56:54:18

הוא לקח את הדרכון שלי, והתחיל
את התהליך יחד עם בחורים נוספים.

01:57:02:11 01:56:59:10

אחרי שהתהליך הסתיים,
כשהגיע מועד הנסיעה,

01:57:05:04 01:57:03:02

שלחתי את אשתי
חזרה לגונדר.

01:57:11:23 01:57:06:02

לאחר שארגנו את כל הדברים
שלנו, הגיעה שעת הנסיעה.

01:57:17:15 01:57:12:22

היינו שישה בחורים שחתמנו על חוזה
לשנת עבודה בישראל ולחזור לאתיופיה.

01:57:23:08 01:57:17:23

סיכמנו שידאגו לנו לאוכל וביגוד
במהלך שנת העבודה שלנו בישראל,

01:57:27:16 01:57:23:10

ואחרי השנה, נקבל את המשכורות
שלנו ונחזור לאתיופיה.

01:57:34:19 01:57:27:20
ככה חתמנו על חוזה עם משרד העבודה
של אתיופיה כשהיינו עוד באתיופיה,

01:57:36:07 01:57:34:22
ואז הגענו לארץ ישראל.

01:57:41:11 01:57:36:16
בטיסה עצרנו בניירובי,
ובערב הגענו לישראל.

01:57:52:19 01:57:42:03
בתל אביב קיבלו את פנינו, אחי,
אישה נוספת ז"ל, והאיש הלבן.

01:57:55:05 01:57:52:22
לאחר מכן שלחו
אותנו לבאר שבע.

01:57:58:09 01:57:56:00
רגע, לפני שהגעת לארץ...
- מה?

01:58:04:22 01:57:58:10
לפני שהגעת לארץ, ואחרי שאסתר
אשתך הגיעה אליך לאדיס אבבה,

01:58:13:18 01:58:05:05
איך הייתם שומרים על חגים ושבתות
כשחיייתם יחד בעיר באדיס אבבה?

01:58:17:11 01:58:13:21
בזמן שחיינו באדיס אבבה?
- כן.

01:58:20:19 01:58:17:17
זו שאלה מאוד קשה!

01:58:25:03 01:58:21:10
כשחיים בעיר אין הרבה ברירה,
נוהגים כמו המקומיים.

01:58:27:06 01:58:25:05
אי אפשר להיבדל ולהגיד,
אני יהודי ונוהג אחרת.

01:58:34:05 01:58:27:11
רוב התושבים באתיופיה מכבדים
את יום שבת ואת יום ראשון,

01:58:39:20 01:58:34:17
אבל בנוגע לאוכל ומנהגים אחרים,
נוהגים כמו התושבים המקומיים.

01:58:41:17 01:58:39:22
לא היה שום הבדל מהמקומיים.

01:58:47:00 01:58:41:21
כמו כן אותם אנשים שמניתי קודם,
כמו איינאוף נהגו באותו אופן.

01:58:51:18 01:58:47:17
לכן לא נבדלנו מהם,
נהגנו לפי התרבות של המקומיים.

01:58:57:19 01:58:52:00
מהו הדבר המיוחד ביותר
שאהבת בחיים בעיר?

01:59:00:12 01:58:58:13
לאחר שעברתי לחיות בעיר?
- כן.

01:59:04:09 01:59:00:23
מאילו דברים התפעלת,
ומה אהבת בחיי העיר?

01:59:10:15 01:59:05:04
בעבורי המעבר לעיר היה כמו
לצאת מהחושך ולעבור למקום מואר!

01:59:15:20 01:59:10:20
גדלתי במקום חשוך, זאת אומרת
יצאתי משם והגעתי למקום מואר.

01:59:23:19 01:59:15:23
הכוונה לאור, בזמנו חוץ מאדיס אבבה,
גם גונדר ואזזו נחשבו ערים גדולות.

01:59:25:13 01:59:24:03
היינו מאוד מתפעלים
מהערים האלו,

01:59:29:18 01:59:25:22
אבל אדיס אבבה הייתה העיר
של הקיסר והעיר שבה חי.

01:59:35:14 01:59:29:23
העובדה שהקיסר חי באדיס אבבה
נתנה לנו תקווה מאוד גדולה.

01:59:43:18 01:59:35:24
כשחיינו בכפר ובגונדר השבועה הגדולה
הייתה להישבע בחייו של היילה סלאסי.

01:59:47:14 01:59:44:01
אם מישהו עשה דבר רע ואמרו
להפסיק בשמו של היילה סלאסי,

01:59:50:24 01:59:47:22
אותו אדם לא היה זז ממקומו.

01:59:57:07 01:59:51:07
ההרגשה שלי במעבר
מהכפר לעיר הייתה

02:00:04:02 01:59:57:23
שאני בר מזל, שקיבלתי הזדמנות
גדולה ובורכתי על ידי האל,

02:00:06:08 02:00:04:05
שזכינו להגיע לעיר.

02:00:13:14 02:00:08:03
כפי שהזכרתי קודם, בחיי הכפר
היינו שומרים על הצאן בחורף,

02:00:18:14 02:00:13:17
מכיוון שהאדמה הייתה בוצית מהגשם
לבשנו מעילי גשם וישנו על הרצפה,

02:00:22:24 02:00:18:16
ככה גדלנו
כדי לשמור על הבקר.

02:00:28:07 02:00:23:08
היינו הולכים ליער וישנים מקופלים,
כיוון שמי הגשם זרמו לידינו.

02:00:31:24 02:00:28:16
היינו שמים כיסוי גשם
על ראשנו וישנים בחושך.

02:00:38:11 02:00:32:01
אחרי שעברנו את כל זה, והגעתי
לעיר, בעבורי זה היה מאוד גדול!

02:00:42:23 02:00:38:14
הרגשתי שזה דבר גדול בעבורי,
ושמחתי שהגעתי לעיר.

02:00:47:16 02:00:43:11
הבעיה הזמנית שהייתה,
כשמגיעים למקום חדש,

02:00:54:00 02:00:47:24
כדי להיטמע בתרבות החדשה
צריך להיות מאוד זריז.

02:00:59:24 02:00:55:01
צריך זריזות, מי שלא מתאקלם
מהר בחברתם של המקומיים,

02:01:03:03 02:01:00:08
לדעתי אדם כזה
הוא יצור מיוחד.

02:01:08:03 02:01:03:11
מעבר לבני אנוש, אפילו כשמוכרים
פרה ומצרפים אותה לעדר אחר,

02:01:14:18 02:01:09:06
הפרה מתבלבלת ונכנסת למצוקה,
כשעוברת ממקומה הטבעי למקום חדש.

02:01:19:05 02:01:14:24
אותו דבר לגבי בני אדם, כשבן אדם
עוזב את מקומו ועובר למקום חדש,

02:01:23:03 02:01:19:07
הוא חייב להתאמץ ולמצוא
דרכים להיות כמו המקומיים.

02:01:28:10 02:01:23:12
התרבות באדיס אבבה והשפה המדוברת
היא אמהרית שונה מזו שבגונדר,

02:01:32:23 02:01:28:20
באדיס אבבה יש להם צורת אכילה,
הליכה ואפילו ישיבה שונה מגונדר.

02:01:39:13 02:01:33:09
למרות כל ההבדלים, השתדלתי
להיטמע בחברה של המקומיים.

02:01:47:15 02:01:40:18
ברוך ה', התאקלמתי וחייתי כמו
כל התושבים בסביבתי והשכנים שלי.

02:01:52:16 02:01:47:20

השכנים מאוד אהבו אותי, אפילו
השכנים היו מזמינים אותי לבתיהם,

02:01:59:13 02:01:53:22
אפשר לומר שהייתי הקיים של השכונה,
אף שהם לא ידעו על היותי יהודי.

02:02:02:14 02:01:59:23
השכנים היו מבקשים ממני
לשחוט להם תרנגולות ועזים!

02:02:05:22 02:02:03:11
הם היו מבקשים ממך שתשחט עבורם?
- כן, הם היו מבקשים ממני.

02:02:13:14 02:02:06:05
מכיוון שידעו שאני מבוגר,
וגם היה לי ידע רב בשחיטה.

02:02:18:11 02:02:13:17
כשהייתי בכפר למדתי לשחוט
וקיבלתי רישיון להיות שוחט.

02:02:24:08 02:02:19:21
לכן ביקשו שאשחט להם כבשים,
ואני הייתי נענה לבקשתם.

02:02:31:05 02:02:25:15
הסתדרתי וחייתי ככה עם השכנים,
והם אהבו וכיבדו אותי מאוד.

02:02:35:06 02:02:32:17
אילו דברים מפחידים היו בעיר?
- מה?

02:02:39:08 02:02:35:15
עד כה סיפרת לי על הדברים הטובים
והמשמחים שהיו בחיים העירוניים,

02:02:45:08 02:02:39:21
אילו דברים רעים ומפחידים
היו בחיים העירוניים?

02:02:50:15 02:02:46:21
באותה התקופה היו הרבה דברים
מפחידים בחיים העירוניים.

02:02:55:15 02:02:50:18
אם היית עובר בדרך בחושך
היו תוקפים ושוודדים אותך.

02:02:58:08 02:02:55:17
למשל אני עבדתי באזור פיאסה,
אם את יודעת היכן זה.

02:03:01:08 02:02:58:19
כדי להגיע לפיאסה, הייתי
צריך לעבור בשכונת 4 קילו,

02:03:07:04 02:03:01:12
ולחצות נהר שנקרא אירי בקנטו,
ורק אז הייתי מגיע לעבודה שלי.

02:03:12:12 02:03:07:22
באותה תקופה, באזור אירי בקנטו,
היו שם הרבה שודדים.

02:03:15:07 02:03:12:23
אלו השודדים היו שם?
- שודדים שתוקפים מאחור,

02:03:21:11 02:03:15:10
גנבים שמכים אותך, ולוקחים
לך את הבגדים והכסף שהיה לך.

02:03:25:17 02:03:21:24
היו הרבה מקרים כאלו,
זזה היה מאוד מפחיד!

02:03:31:12 02:03:26:23
בנוסף לזה, בנסיעה באוטובוסים
היו כייסים שגנבו כסף מכיסך.

02:03:34:10 02:03:31:14
כדי לנסוע לאזור מרקטו באוטובוס,
צריך להיזהר שלא יגנבו לך כסף.

02:03:42:05 02:03:35:11
כמו כן היו אזורים מפחידים נוספים
כמו אזור מרקטו, שצריך להיזהר מהם.

02:03:48:11 02:03:42:08
מעבר לדברים האלו, האזור שגרתי בו
היה בסמוך למתחם שהקיסר היה גר בו.

02:03:52:08 02:03:48:13
בחלק העליון היה בית הפרלמנט
ולמטה את מתחם המגורים של הקיסר,

02:03:56:22 02:03:52:18

זה היה מקום בילוי, לכן המקום
שימש בעיקר מקום בילוי לצעירים.

02:04:00:22 02:03:57:06

היו מקומות ישיבה, בחופש
היינו הולכים לשבת שם.

02:04:02:20 02:04:01:00

אף פעם לא היינו
הולכים לשבת שם לבד.

02:04:09:12 02:04:02:22

כל האנשים מגונדר תיאמו מועד
והולכים לבלות שם ביחד.

02:04:17:09 02:04:10:01

בכל פעם שנסענו לאזור מרקטו,
היינו נפגשים ונוסעים ביחד.

02:04:23:12 02:04:17:23

המגורים שלנו היו באזור מסוים,
לכן בימי שבת וראשון,

02:04:29:06 02:04:24:15

היו אנשים שהגיעו לעיר לפנינו,
למשל אחיה של אשתי שהיה רווק.

02:04:33:10 02:04:29:09

הוא היה מארגן בביתו
משחקי קלפים ודמקה,

02:04:38:23 02:04:33:24

ואז כולנו, גם האנשים שבאו להכשרת
מורים, היינו מתאספים אצלו בבית.

02:04:45:04 02:04:39:06

הם הגיעו לביתו בימי שבת וראשון,
והיינו משחקים ושותים קפה יחד.

02:04:47:11 02:04:45:07

לכן זה היה מאוד מהנה!

02:04:51:19 02:04:47:16

זאת השאלה האחרונה שלי,

02:04:57:18 02:04:52:00

מה הדבר שאתה הכי מתגעגע אליו
בחיים שהיו לך באתיופיה?

02:05:00:00 02:04:58:16

למה אני מתגעגע
באתיופיה עצמה?

02:05:05:03 02:05:00:07
למה אתה מתגעגע הכי הרבה,
בחיים שהיו לך באתיופיה?

02:05:07:02 02:05:05:08
בהשוואה לחיים פה בארץ?
- כן.

02:05:12:06 02:05:08:07
הדבר שאני מתגעגע אליו כיום,
כשאני חי פה בארץ,

02:05:17:03 02:05:13:08
הם ההרים והיערות
של אתיופיה.

02:05:22:16 02:05:17:05
הדבר שאני זוכר היטב,
הם הכפרים, ההרים והשדות.

02:05:23:23 02:05:22:18
אחרי שעליתי לישראל,
נסעתי לבקר שוב באתיופיה,

02:05:31:02 02:05:23:24
וראיתי את הבקר, העזים, והחקלאים
שהזכירו לי את החיים שהיו לי פעם.

02:05:35:13 02:05:31:14
כל המראות האלו מעוררים
בי את הרגשות של פעם.

02:05:42:07 02:05:37:07
לכן ישנם הרבה דברים מאוד יפים
שאני זוכר מהחיים שהיו לי באתיופיה.